БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№241 (4340).
22 ОКТЯБРЬ 1980 й.
ЧОРШАНБА
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади.
Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

5850000 «ОҚ ОЛТИН» ХИРМОНИГА

21 ОКТЯБРГАЧА РЕСПУБЛИКА БЎЙИЧА 5.543.770 ТОННА «ОҚ ОЛТИН» ТАЙЁРЛАНДИ. БИР КУНДА 64.036 ТОННА, ШУ ЖУМЛАДАН МАШИНАЛАР БИЛАН 53.360 ТОННА ПАХТА ТЕРИБ ОЛИНДИ.

МАВСУМ БОШИДАН БУЁН 295.458 ТОННА ИНГИЧКА ТОЛАЛИ ПАХТА ТАЙЁРЛАНДИ. БИР КУНДА ТЕРИБ ОЛИНГАН ИПАК ПАХТА САЛМОҒИ 4.662 ТОННАНИ ТАШКИЛ ЭТДИ.

Теримда Қорақалпоғистон АССР ва Хоразм области меҳнаткашлари юқори суръатга эришяптилар.

Сирдарё области меҳнаткашлари эл хирмонига 390 минг тоннадан зиёд «оқ олтин» топшириб, йиллик планни адо этдилар.

Самарқанд области меҳнаткашлари пахта тайёрлаш бўйича беш йиллик планни ва шу йил планини муваффақиятли адо этдилар. Улар давлатга шу йил 540 минг тоннадан зиёд пахта топширдилар.

21 октябрга қадар йиллик пахта тайёрлаш планини Тошкент области 109,34, Бухоро области 108, 55, Қашқадарё области 105,01, Жиззах области 102,13, Сурхондарё области 101,94, Хоразм области 93,70, ҚҚАССР 91,11, Фарғона области 88,96, Андижон области 85,40, Наманган области 82,17 процент бажардилар.

20 октябрь куни республика бўйича йиллик планнинг 1,10 процентини миқдорида пахта тайёрланди. План 95,58 процент бажарилди.

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

▲ Қозоғистон ССР давлатга дон сотиш юзасидан белгиланган бу йилги оширилган социалистик мажбуриятларни ва ўнинчи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажарганлиги муносабати билан Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежневнинг Қозоғистон Коммунистик партияси Марказий Комитетига, Қозоғистон ССР Олий Совети Президиумига, Қозоғистон ССР Министрлар Советига, Қозоғистон ССР қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари, олимлари ва мутахассисларига, партия, совет, касаба союз ва комсомол ходимларига, барча меҳнаткашларига йўллаган табриги эълон қилинган.

▲ 21 октябрь куни Кремлда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг биринчи ўринбосари В. В. Кузнецов раислигида СССР Олий Совети Президиумининг навбатдаги мажлиси бўлди.

Президиум ўнинчи чақириқ СССР Олий Советининг тўртинчи сессиясини ўтказиш билан боғлиқ масалаларни кўриб чиқди.

▲ Социалистик Эфиопия Муваққат ҳарбий маъмурий кенгашининг Раиси Менгисту Хайле Мариам СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукуматининг таклифига биноан октябрь ойининг охирида расмий, дўстона визит билан Совет Иттифоқига келади.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Пленуми тўғрисида ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

1980 йил 21 октябрь куни КПСС Марказий Комитетининг навбатдаги Пленуми бўлди.

Пленум СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, СССР Госплани раиси ўртоқ Н. К. Байбаковнинг «1981 йилда СССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат плани тўғрисида» ва СССР молия министри ўртоқ В. Ф. Гарбузовнинг «СССРнинг 1981 йилги Давлат бюджети ҳамда СССРнинг 1979 йилги Давлат бюджети ижроси тўғрисида»ги докладларини тинглади.

Пленумда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев катта нутқ сўзлади.

Музокараларда Қозоғистон ССР Министрлар Советининг Раиси Б. А. Ашимов, Арманистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари К. С. Демирчян, Воронеж радио деталлари заводи слесарь-электромонтажчилар бригадири С. Н. Савин, КПСС Краснодар ўлка комитетининг биринчи секретари С. Ф. Медунов, Қирғизистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Т. У. Усубалиев, КПСС Новосибирск область комитетининг биринчи секретари А. П. Филатов, СССР нефтни қайта ишлаш ва нефть химияси саноати министри В. С. Федоров, КПСС Москва шаҳар комитетининг биринчи секретари В. В. Гришин, КПСС Ленинград область комитетининг биринчи секретари Г. В. Романов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Украина Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари В. В. Шчербицкий ўртоқлар сўзга чиқдилар.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми муҳокама этилган масалалар юзасидан тегишли қарор қабул қилди, бу қарор матбуотда эълон қилинмоқда.

Марказий Комитет Пленуми КПСС Марказий Комитетининг секретари ўртоқ М. С. Горбачевни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолигига кандидатликдан Сиёсий бюро аъзолигига ўтказди.

Марказий Комитет Пленуми КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, Белоруссия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Т. Я. Киселевни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолигига кандидат қилиб сайлади.

Шу билан КПСС Марказий Комитетининг Пленуми ўз ишини тамомлади.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ПЛЕНУМИНИНГ ҚАРОРИ

1981 ЙИЛДА СССРНИ ИҚТИСОДИЙ ВА СОЦИАЛ РИВОЖЛАНТИРИШ ДАВЛАТ ПЛАНИ ҲАМДА ДАВЛАТ БЮДЖЕТИНИНГ ЛОЙИҲАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

1. 1981 йилда СССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат плани ҳамда Давлат бюджетининг лойиҳалари асосан маъқуллансин.

СССР Министрлар Советига шу лойиҳаларни СССР Олий Советининг навбатдаги сессияси муҳокамасига қўйиш тавсия этилсин.

2. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг шу Пленумда сўзлаган нутқида баён этилган қоида ва хулосалар тўла-тўкис ва батамом маъқуллансин, бу қоида ва хулосалар барча партия, совет, хўжалик органлари, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг 1981 йилги планни тўла ва ошириб бажариш, совет халқи фаровонлигини юксалтириш манфаатлари йўлида иқтисодий тараққиётнинг интенсив омилларидан янада тўлароқ фойдаланиш соҳасидаги фаолиятига асос қилиб олинсин.

3. КПСС Марказий Комитетининг Пленуми мамлакат ишчилари, колхозчилари, зиёлилари, барча меҳнаткашлари Ленин партиясининг XXVI съездини меҳнатда янгидан-янги ютуқлар билан кутиб оладилар, ўн биринчи беш йилликнинг биринчи йили—1981 йил планини муваффақиятли бажариш учун бутун куч, билим ва тажрибаларини сарфлайдилар, деб қатъий ишонч билдиради.

КПСС Марказий Комитетининг 1980 йил 21 октябрдаги Пленумида

ўртоқ Л. И. БРЕЖНЕВ нутқи

Ўртоқлар! Биз бугун партиянинг XXVI съезди чақириладиган 1981 йил — янги, ўн биринчи беш йиллик биринчи йили плани ва бюджети лойиҳаларини муҳокама қилишимиз керак. Бу эса бизнинг зиммамизга муҳокама этиладиган масалаларга кенг партиявий позициялардан туриб ёндашиш мажбуриятини юклайди.

Ўнинчи беш йиллик якунлари — бу, табиий, план лойиҳасининг бошланғич негизидир. Ўтган йиллар партиянинг XXIV ва XXV съездларида ишлаб чиқилган иқтисодий стратегия тўғри эканлигини тасдиқлади. Мамлакатимизнинг иқтисодий ва мудофаа потенциали анча ўсди. Бутун халқ хўжалигини ривожлантириш, катта ва муҳим социал вазифаларни ҳал этиш соҳасида олға қараб янги жуда катта қадам қўйилди. Хуллас, ҳозирги беш йиллик комил ишонч билан коммунизм йўлидан олға бораётган совет халқининг қаҳрамонона ишлари тарихида муносиб ўрин олади. **(Давомли қарсаклар).**

Сизларга маълумки, партия халқнинг турмуш даражасини ўстиришни экономика соҳасидаги амалий иш марказига қўйди. Беш йил ичида миллий даромаддан халқ фаровонлиги билан боғланган мақсадлар учун тўққизинчи беш йилликдагига нисбатан 329 миллиард сўмдан кўпроқ маблағ ажратиб берилди. Ишчилар, хизматчилар, колхозчиларнинг реал даромадлари кўпайди.

Ижтимоий истеъмол фондларидан тўлов ва имтиёзлар 134 миллиард сўм кўпайди. Бу эса совет кишиларининг бепул билим олиши, медицина ёрдами, дам олиши, қариганда моддий жиҳатдан таъминланиши юзасидан Конституцияда белгиланган ҳуқуқларини амалга оширишнинг иқтисодий негизини кенгайтирди.

Уй-жой қурилишига биринчи даражали эътибор берилди. Уй-жой қурилишига мўлжалланганидан 1,5 миллиард сўм кўпроқ капитал маблағ сарфланди. Аҳоли беш йил ичида тахминан ярим миллиард квадрат метр уй-жой олади. Шаҳарлар аҳолисининг салкам 80 проценти ҳозирнинг ўзидаёқ алоҳида квартираларга эгадир.

Экономиканинг умумий юксалиши, мамлакат ишлаб чиқариш қудратининг барча йўналишларида муттасил юксалиб бораётганлиги — ана шу ютуқларнинг негизидир. Саноат маҳсулоти аввалги беш йилликдагига нисбатан 717 миллиард сўм, қишлоқ хўжалик маҳсулоти 50 миллиард сўм кўпроқ ишлаб чиқарилади. Шу давр ичида миллий даромад 397 миллиард сўм ортади.

Халқ хўжалигига 635 миллиард сўм сарф қилинди. Бир минг икки юздан зиёд йирик саноат корхонаси ишга туширилди. Булар орасида халқ хўжалиги учун жуда муҳим бўлган ва энг юксак талабларга жавоб берадиган объектлар оз эмас. Ғарбий Сибирь меҳнаткашлари ажойиб муваффақиятларга эришдилар. Улар беш йил ичида нефть қазиб чиқаришни икки баравардан зиёд, табиий газ қазиб чиқаришни қарийб тўрт ярим баравар кўпайтирдилар.

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ривожлантириш соҳасида олға қараб катта қадам қўйилди. Шу беш йилликда ҳар йили олинган ўртача дон ҳосили биринчи марта икки юз миллион тоннадан ортиб кетди. Қозоғистонни алоҳида таъкидлаб ўтишни истардим. Қозоғистон беш йил ичида давлатга тўртинчи марта бир миллиард пуддан ортиқ ғалла сотди ва беш йиллик планни ошириб бажарди. **(Қарсаклар).** Краснодар ўлкаси, Оренбург ва Кустанай областларининг меҳнаткашлари катта муваффақиятларга эришиб, уларнинг ҳар бири беш йил мобайнида бир миллиард пуд ва ундан ҳам кўпроқ дон топширди. Пахтакор республикалар пахта териш беш йиллик планини бажардилар.

Ҳар бир беш йиллик ўз қаҳрамонларини яратади. Ҳозирги беш йиллик ҳам бундан мустасно эмас. Биз тез орада беш йилликнинг узил-кесил натижаларини якунлаштирамиз. Энг яхши кишилар, шубҳасиз, Ватаннинг юксак мукофотларига сазовор бўладилар. Аммо КПСС Марказий Комитетининг Пленуми мамлакатимизни яшнатиш учун кўп иш қилган барча илғор коллективларга, шаҳар ва қишлоқларнинг барча меҳнаткашларига ҳозирги куннинг ўзидаёқ миннатдорчилик, самимий ташаккур сўзлари билан мурожаат қилиш учун ҳамма асосларга эгадир. **(Давомли қарсаклар).**

Халқ хўжалигини ривожлантиришда ҳамма ишлар ҳам силлиқ борди, деб бўлмайди, албатта. Кўпгина қийинчиликларни бартараф қилишимизга тўғри келди ва тўғри келмоқда. Бу қийинчиликларнинг кўпи шу билан боғланганки, беш йилликнинг атиги 1976 ва 1978 йилларигина қишлоқ хўжалиги учун нисбатан қулай келди, деб ҳисоблаш мумкин. Қолган уч йил енгил йиллардан бўлмади. Фойдали қазилма чиқариладиган кўпгина эски конлар, шу жумладан йирик конлар маҳсулотининг тугаб қолганлиги, кончилик саноати асосий марказларининг Шарқ ва Шимолга жойлаштирилиши мушкуллик туғдирди.

Ўсиш суръатларига халақит бериб турган объектив сабабларга ишдаги камчиликлар ҳам келиб қўшилди. Очиқ эътироф қилиш керакки, бошқариш ва планлаштириш механизмини, хўжалик юритиш методлари ва ижрочилик интизомини ҳозирги замон талаблари даражасига ҳозирча кўтара олмадик. Бу эса самарадорлик сари бурилиш ясашни, халқ хўжалигини интенсив ривожланиш йўлига кўчиришни қийинлаштирди. Бир қанча позициялар бўйича планларнинг бажарилмай қолиши, халқ хўжалигида камчилик ва танг жойлар рўй беришининг муҳим сабабларидан бири шудир.

Шу билан бирга бизнинг мамлакатимиз қудратли иқтисодий ва илмий-техникавий потенциалга, юқори малакали кадрларга эга бўлгани ҳолда 80-йилларга қадам қўяётганлигини таъкидлаб ўтишни истайман. Биз келажакка ишонч билан назар солмоқдамиз. **(Давомли қарсаклар).**

Н. К. Байбаков ва В. Ф. Гарбузов ўртоқларнинг докладидан маълум бўлишича, 1981 йил плани ва бюджети бутун мамлакат экономикасининг ва ҳар бир иттифоқдош республика экономикасининг янада ўсишини таъминлайди. Ёқилғи-энергетика комплексини, қишлоқ хўжалиги, машинасозлик ва транспортни ривожлантириш учун кўп маблағ ажратиб берилади. Ресурсларни капитал қурилишга тўплаш юзасидан тадбирлар белгиланди. Халқ истеъмол қиладиган молларни ишлаб чиқарувчи саноат тармоқларини ўстириш суръатлари оширилди. Янги социал тадбирлар кўзда тутилди.

Бу ҳужжатлар халқ хўжалигида мавжуд бўлган проблемалар ва танг жойларни, табиий, акс эттирди. КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси, жумладан, бир қанча топшириқларнинг ғоят тиғизлигини, моддий-техника ресурсларининг баъзи турлари, юк ташиш юзасидан планнинг балансланштирилмаганлиги ни кўрсатди. Шу боисдан план топшириқларини пухта ташкилотчилик иши, юксак интизом ва қаттиқ назорат билан мустаҳкамлаш зарур.

Умуман план ва бюджетга баҳо берганда улар умумий иқтисодий сиёсатимизга мос эканлигини айтиб ўтиш керак. Улар партиянинг халқ турмуши даражасини янада юксалтиришга, моддий ишлаб чиқаришни ривожлантириш ва унинг самарадорлигини оширишга, давлатимизнинг мудофаа қобилиятини таъминлашга, қардош социализм мамлакатлари билан ҳамкорликни мустаҳкамлашга қаратилган йўлини давом эттиради. Хуллас, халқ хўжалигини ривожлантириш учун яхши негиз яратилмоқда. **(Қарсаклар).**

Буларнинг ҳаммаси Сиёсий бюрога 1981 йил план ва бюджети лойиҳаларини асосан маъқуллаш ва уларни КПСС Марказий Комитетининг Пленуми муҳокамасига қўйиш имконини берди.

Энди келгуси йилдаги хўжалик фаолиятига ҳам, ўн биринчи беш йилликда экономикани ривожлантиришга ҳам бевосита алоқадор бўлган баъзи умумий масалаларга тўхталиб ўтишни истайман. Бу масалаларни ўртага қўйиш шу жиҳатдан ҳам ўринлики, 1981—1985 йилларда ва 1990 йилгача бўлган даврда СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг асосий йўналишларини тайёрлаш энг масъулиятли босқичга қадам қўйди.

Мен бу масалалар ҳақидаги гапни металлдан, транспортдан ва ҳатто ёқилғи ва энергиядан, гарчи улар жуда катта аҳамиятга эга бўлса ҳам, бошламоқчи эмасман, балки совет кишиларининг турмуш шароитлари билан бевосита боғлиқ бўлган масалалардан бошламоқчиман. Халқ бахт-саодати тўғрисидаги ғамхўрлик диққат марказига қўйилган тақдирда бу— партиявий ёндашишнинг худди ўзгинаси деб ўйлаймиз. Иқтисодий нуқтаи назарга қаттиқ амал қилиб гапирганда ҳам, пировард мақсадга эришишни таъминлайдиган йўлдан бориш тўғри бўлади.

Совет кишиларининг турмуш даражаси боғлиқ бўлган масалалар орасида озиқ-овқат таъминотини яхшилаш биринчи ўринда туради.

Биз КПСС Марказий Комитети 1965 йил март Пленуми белгилаган йўлни амалга ошира бориб, халқнинг эҳтиёжларини тўлароқ қондириш учун замонавий қишлоқ хўжалиги асосларини қурдик. Биз шундай қишлоқ хўжалигини истаймиз, унга эга бўла оламиз ва эга бўлишимиз лозим. Жуда кўп иш қилинди. Мамлакатда деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари анча кўп етиштирилмоқда. Аҳоли жон бошига истеъмол қилиш даражаси ўсиб боряпти. Аммо биз шаҳарларни ва саноат марказларини гўшт ва сут каби озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашда ҳануз қийинчиликларга дуч келмоқдамиз.

Шу сабабли қишлоқ хўжалигига бундан буён ҳам кўп капитал маблағ ва моддий ресурслар ажратиб бериш муҳимдир. Айни вақтда биз колхоз ва совхозларда ажратиб бериладиган маблағ, минерал ўғитлар ва техникадан оқилона, тадбиркорлик билан фойдаланиш, улардан энг кўп самара олиш учун талабчанликни кескин равишда оширишимиз керак.

Мамлакатда минг-минглаб колхоз ва совхозлар йил сайин яхши ҳосил етиштиришга ва чорвачиликнинг юксак маҳсулдорлигига эришмоқдалар. Аммо капитал маблағ сарфлаш ортиб бораётгани ҳолда маҳсулот етиштириш бир неча йиллар мобайнида бир жойда тўхтаб турган хўжаликлар, ҳатто бутун-бутун тармоқлар ҳам оз эмас. Иттифоқдош республикалар Компартияларининг Марказий Комитетлари, Министрлар Советлари, КПСС Марказий Комитетининг бўлимлари бундай аҳволнинг сабабларини чуқур билиб олишлари ва қолоқликни тугатиш чораларини кўришлари лозим.

Колхоз ва совхозларда илғор тажрибани сабот-матонат билан жорий этиш, меҳнат ва ишлаб чиқаришни ташкил этишни яхши йўлга қўйиш керак. Кадрларнинг жавобгарлигини ошириш, ишда ташаббускорликни кучайтириш, майда-чуйда ишларга аралашишга, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари ҳамда мутахассисларига маъмурий муносабатда бўлишга йўл қўймаслик жуда муҳимдир.

Қишлоқ хўжалигининг имкониятларидан самарали фойдаланиш қишлоқнинг социал проблемаларини ҳал этиш билан чамбарчас боғланган. Бу соҳада кўп иш қилинди, лекин янада кўп иш қилиш керак. Кўп районларда шинам уй-жойлар, маиший хизмат ва маданият муассасалари, яхши йўллар етишмайди. Бу ҳол барқарор меҳнат коллективларини шакллантиришда қийинчиликларни вужудга келтиради ва бу билан катта нобудгарчиликка олиб боради. Қишлоқни қайта қуриш проблемаларини асосли равишда зўр ғайрат билан ҳал этиш, бунинг учун умумдавлат миқёсида ҳам, республикалар, ўлка ва областларда, ҳар бир колхоз ва ҳар бир совхозда ҳам зарур ресурсларни қидириб топиш лозим.

Ўртоқлар! КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси яқинда озиқ-овқат программасини тайёрлаш тўғрисида қарор қабул қилди. Бунда гап қишлоқ хўжалигини ва унга хизмат кўрсатадиган саноат тармоқларини ривожлантириш, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлаш, сақлаш, ташиш ва қайта ишлаш масалаларини, озиқ-овқат индустриясини ва озиқ-овқат маҳсулотлари билан савдо-сотиқни ривожлантириш масалаларини бирга қўшиб ҳал этиши лозим бўлган программа тўғрисида бораяпти. Ана шу аграр-саноат, озиқ-овқат комплекси планлаштирилиши ҳам, пул билан таъминланиши ҳам, ягона яхлит комплекс сифатида бошқарилиши лозимлиги, юксак пировард натижаларга эришишни таъминлаши ҳам кераклиги ҳақида гапириб ўтилди. Озиқ-овқат программасини шундай мўлжал билан тайёрлаш керакки, у ўн биринчи беш йиллик планга унинг узвий таркибий қисми бўлиб кирсин.

Халқ фаровонлигини ошириш аҳоли истеъмол қиладиган молларни ишлаб чиқаришда жиддий силжишлар бўлишини ҳам талаб этади. Бу молларнинг миқдори жиҳатидан ҳам, сифати, хиллари жиҳатидан ҳам силжишга эришиш зарур. Бу —экономикани ривожлантириш, меҳнатга рағбатлантиришни кучайтириш, пул муомаласини мустаҳкамлаш учун ҳам муҳимдир. Хуллас, «Б» группаси тармоқларини жадал юксалтириш — иқтисодий ва сиёсий жиҳатдан биринчи даражали аҳамиятга молик вазифа деб айтсак, муболаға бўлмайди.

Бу соҳада ҳозирдаёқ кўпгина ютуқларга эришишга муваффақ бўлинди. Шу беш йилликнинг ўзидагина «Б» группаси тармоқларининг маҳсулоти 40 миллиард сўмга кўпаяди. Аммо кўпгина буюмларнинг сифати ҳамон пастлигича қолмоқда. Кўпинча халқ истеъмол молларининг гоҳ у, гоҳ бу турларидан узилиш вужудга келиб қолмоқда. Бу эса даставвал енгил саноат ишидаги камчиликлар сабабли рўй бермоқда.

Ҳамма нарса «Б» группасидаги ишларнинг аҳволини айрим жузъий қарорлар билан тузатиб бўлмаслигидан далолат беради. Яхши ўйлаб тузилган, узоқ муддатга мўлжалланган ва мазкур иш боғлиқ бўлган барча тармоқларнинг куч-ғайратларини бирлаштиришга қодир бўлган программа асосида халқ истеъмол моллари ишлаб чиқаришни ривожлантириш лозим. Маҳаллий партия, совет ва хўжалик органлари аҳоли учун моллар ишлаб чиқариш ва хизмат қилишни ошириш тўғрисида кўпроқ ғамхўрлик қилишлари керак. Ана шу тармоқларни планлаштириш ва пул билан таъминлаш системасини яхшилаш, уларни савдога, истеъмолчига қаттиқ боғлиқ қилиб қўйиш даркор.

Оғир саноат ва мудофаа саноатининг бир қанча тармоқлари раҳбарларига ҳам мурожаат қилмоқчиман. Уларнинг куч-ғайратлари туфайли кўпгина маданий-маиший моллар, шу жумладан телевизорлар, холодильниклар, кир ювиш машиналари ишлаб чиқариш анча кўпайди. Бироқ ана шу ўсиш суръатларининг келгуси беш йилликда пасайиб кетишига йўл қўймаслик керак. Биз аминмизки, мазкур тармоқларнинг раҳбарлари бундан буён ҳам кенг истеъмол моллари ишлаб чиқаришни муҳим давлат ва партия иши деб биладилар. **(Қарсаклар).**

Уй-жой қурилиши, —деди сўнгра ўртоқ Л. И. Брежнев, — социал-иқтисодий аҳамиятга молик катта масаладир. Уй-жой қурилишининг ҳозирги кўламларини ўн биринчи беш йилликнинг кейинги ҳамма йилларида сақлаб қолиш, айни вақтда уй-жой қурилишининг сифатини яхшилаш зарур, деб топилди.

Уй-жой қурилиши ишлаб чиқариш вазифаларининг ҳал этилиши билан чамбарчас боғланиши лозим. Сибирь ва Узоқ Шарқнинг янги районларини ўзлаштириш суръатлари, Ноқоратупроқ зонани ривожлантириш, ишлаб турган корхоналардаги сменаларни ошириш кўп жиҳатдан шинам уй-жойларнинг мавжудлиги билан белгиланмоқда. Яқинда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси уй-жойлар қурилишининг саноат объектлари барпо этилишидан жиддий орқада қолишига йўл қўйган министрларни қаттиқ огоҳлантирди.

(давоми иккинчи бетда).

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси

Михаил Сергеевич ГОРБАЧЕВ

Ўртоқ М. С. Горбачев 1931 йилда туғилган, 1952 йилдан буён КПСС аъзоси. М. В. Ломоносов номли Москва Давлат университетини ва Ставрополь қишлоқ хўжалик институтини тугатган.

У ўзининг меҳнат фаолиятини 1946 йилда комбайнчи ёрдамчисидан бошлаган. 1955 йилдан комсомол ва партия ишида: ВЛКСМ Ставрополь шаҳар комитетининг биринчи секретари, ўлка комсомол комитети бўлим мудирининг ўринбосари, иккинчи, биринчи секретари, территориал ишлаб чиқариш колхоз-совхоз бошқармасининг партия ташкилотчиси лавозимларида ишлади. 1963 йилдан бошлаб КПСС ўлка комитетининг бўлим мудири, Ставрополь шаҳар комитетининг биринчи секретари, КПСС ўлка комитетининг иккинчи секретари бўлди. 1970 йилдан КПСС Ставрополь ўлка комитетининг биринчи секретари лавозимида ишлай бошлади. 1978 йилда КПСС Марказий Комитетининг секретари, 1979 йилда эса КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат қилиб сайланди.

У бир қанча чақириқ СССР Олий Советининг депутатидир.

Ўртоқ Л. И. БРЕЖНЕВ нутқи

(Боши биринчи бетда).

Уй-жой қурилиши халқ депутатлари Советларининг диққат марказида бўлиши, область ва шаҳар партия комитетларининг қатъий назорати остида туриши керак. Бу ишни партия Марказий Комитетининг бевосита топшириғи деб билиш керак, деган фикрга Пленум қўшилади, деб ўйлайман. (Давомли қарсаклар).

Меҳнат шароитларини яхшилаш, соғлиқни сақлаш, маориф, маданият каби социал масалалар ҳам зўр эътибор берилишини талаб қилади.

Янги беш йилликда ана шу барча соҳалар юзасидан конкрет тадбирлар кўзда тутилмоғи лозим. Бу, ўртоқлар, биз партиянинг кейинги съездларида ишлаб чиққан иқтисодий стратегиядан бевосита келиб чиқади. Бу стратегия экономиканинг халқ фаровонлигини ошириш билан боғлиқ ғоят хилма-хил вазифаларни ҳал этиш борасида янада чуқурроқ бурилиш бўлишини кўзда тутадиган стратегиядир.

Инсонга эътибор бериб меҳрибонлик билан муносабатда бўлиш партия, совет, хўжалик органлари ва албатта касаба союзларининг бутун иш услубига сингиб кетиши лозим. Бундай муносабат ҳар бир катта ва кичик раҳбар ишининг ажралмас хусусияти бўлиб қолиши керак. Бизнинг совет турмуш тарзимизда бюрократизмга, дағалликка, кибр-ҳавога ўрин йўқ ва бўлиши ҳам мумкин эмас. Ана шу масалаларнинг ҳаммаси партия ҳисобот-сайлов йиғилишлари ва конференцияларининг алоҳида эътиборига сазовор масалалар, деб ўйлайман. (Қарсаклар).

Ўртоқлар! Ҳаммамизга албатта, шу нарса равшанки, халқ фаровонлигини юксалтиришни экономика самарадорлигини оширмай, бутун ижтимоий ишлаб чиқаришни интенсивлаштирмай туриб, тасаввур этиш мумкин эмас. Бинобарин, асосий йўналишлар келгуси беш йилликда шу йўлдан олға кўп даражада силжишни таъминлаши керак.

Экономика самарадорлиги фан-техника тараққиётини жадаллаштириш билан чамбарчас боғланган. Бунда фақат бир масалани тилга олиб ўтаман. Фан билан ишлаб чиқаришнинг боғланиши, унга илғор ғояларнинг таъсир ўтказиши аслида машиналар ва технология орқали амалга оширилмоқда. Халқ хўжалигини ривожлантиришда, меҳнат унумдорлигини оширишда машинасозликнинг беқиёс роли ана шундадир.

Бизнинг машинасозларимиз бир қанча позициялар жиҳатидан жаҳон миқёсидаги энг яхши ютуқларга мос келадиган даражага чиқиб олдилар. Аммо машинасозликнинг баъзи бир тармоқларида аҳвол ҳали анча қониқарсиз эканлигини кўрмаслигимиз мумкин эмас. Транспорт, йўл ва қурилиш машинасозлиги маҳсулотларининг кўпгина турлари, нефть ҳамда газ саноати ва айниқса енгил ҳамда озиқ-овқат саноати учун машиналар ва асбоб-ускуналар етишмаслигидан ва уларнинг сифати пастлигидан шикоят қилмоқдалар.

Қишлоқ хўжалик машинасозлиги — ҳозирги вақтда алоҳида аҳамият касб этган тармоқ ҳамон орқада қолмоқда. Ишлаб чиқарилаётган кўпгина машиналарнинг техникавий даражаси ҳам, шунингдек уларнинг сифати ҳам жиддий эътирозларга сабаб бўлмоқда. Сўнгра ўртоқ Л. И. Брежнев бир қанча мисоллар келтирди ва Қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлигининг ишини танқид қилди.

Янги беш йилликда, деб таъкидлади ўртоқ Л. И. Брежнев, ўз характеристикаларига кўра, энг юксак замонавий талабларга мос келадиган ҳайдов трактори билан дон комбайни яратиш ва ишлаб чиқара бошлаш керак, ҳатто зарурдир. Бу — қишлоқ хўжалиги самарадорлигини ошириш йўлида олға томон катта қадам қўйиш имконини берган бўлур эди.

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси қишлоқ хўжалик машинасозлигига ғоят катта аҳамият бериб, тармоққа раҳбарликни мустаҳкамлаш чораларини кўрди. Марказий Комитетда қишлоқ хўжалик машинасозлиги бўлими ташкил этилди.

Ўртоқлар, машинасозликни юксалтиришга келгуси беш йилликда алоҳида эътибор бериш керак. Аслини олганда, бизнинг олдимизда асосий фондларни янгилаш ва халқ хўжалигининг турли соҳаларини техника билан қайта қуроллантириш вазифалари тобора кескинроқ бўлиб тураверади.

Бизнинг энг бақувват илмий коллективларимизни мана шунга йўналтириш лозим. Фанлар академияси билан бир қаторда мен мудофаа тармоқларида ишлаётган олимлар ва конструкторларни назарда тутмоқдаман. Мамлакат халқ хўжалигини ривожлантиришга улар қўшадиган ҳисса яна ҳам кенг ва ҳар томонлама бўлиши мумкин, деб ўйлайман. Министрлар Советига мутахассислар билан биргаликда мудофаа саноатининг, хусусан қандай илмий ва конструкторлик коллективлари граждан машинасозлигининг бирон-бир турига ёрдам бера олишини аниқлашни топшириш керак. Машиналарнинг ғоят самарали ва сифатли намуналарини ишлаб чиқишда, конкрет проблемалар ва топшириқларни тузишда ёрдам бериш лозим.

Навбатдаги масала. Халқ хўжалигининг самарадорлиги ёқилғи ва энергия билан узлуксиз таъминлаб туришга нақадар боғлиқ эканлиги тўғрисида гапирмаса ҳам бўлади.

Ўртоқ Л. И. Брежнев сўнгра ёқилғи саноати тармоқлари ва транспорт олдида турган баъзи бир жорий вазифалар тўғрисида гапирди. Яқинлашиб келаётган қиш фасли билан боғлиқ масалаларни ҳал этар эканмиз, деб давом қилди ўртоқ Л. И. Брежнев, биз беш йилликни тайёрлаётган айни ҳозирги пайтда келажак тўғрисида жиддий ўйлашимиз керак. Биз атом энергетикасини бундан буён ҳам ривожлантиришимиз лозим. Термо-ядро энергияси каби истиқболли энергия турлари юзасидан олиб бориладиган ишларга эътиборни сусайтирмаслик керак.

Табиий газ қазиб чиқаришни жадал кўпайтириш алоҳида роль касб этади. Унинг запаслари, даставвал Ғарбий Сибирда ғоят каттадир. Ана шу запаслар ёқилғи-энергетика проблемаси ҳал этилишини енгиллаштириш, химияни ва бошқа бир қанча тармоқларни ривожлантиришни жадаллаштириш имконини беради. Газ етказиб беришнинг кенгайтирилиши социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг эҳтиёжлари тўлиқроқ қондирилишига ёрдам берган бўлур эди.

Мана шу фикр-мулоҳазаларга амал қилиб, Ғарбий Сибирь нефть-газ саноатини жадал ривожлантиришга доир кенг миқёсли программани ишлаб чиқиш тўғрисидаги таклиф киритилди. Сиёсий бюро бу таклифни қўллаб-қувватлади. Шундай программани ўн биринчи ва ҳатто ўн иккинчи беш йилликнинг ғоят муҳим қисми қилиб қўйиш — Госпланнинг вазифасидир.

Шу билан бирга, ёқилғи ва энергияни кенг кўламда тежаб-тергаш бизнинг планларимизга асос қилиб олиниши керак. Бунда мен хўжасизликка ҳамда исрофгарчиликка қарши қатъий кураш берадиган тежамкорликни ҳам, шунингдек собитқадам техника сиёсати ва капитал маблағлар сиёсати билан боғлиқ тежамкорликни ҳам назарда тутаяпман.

Катта халқ хўжалик масалалари орасида химия тўғрисида ҳам гапиришни истардим. Бунда жуда катта силжишлар содир бўлди. Аммо шунга қарамай, химия экономиканинг эҳтиёжларидан орқада қолмоқда. Қишлоқ хўжалиги ва «Б» группаси тармоқларини ривожлантиришда, металлар тақчиллигини тугатишда, техника тараққиётини жадаллаштиришда химиянинг ролини кучайтириш керак. Планларда пластмассалар, синтетик толалар, бўёқлар, рўзғор химияси маҳсулотлари ишлаб чиқаришни анча оширишни кўзда тутиш зарур.

Химия саноатида тармоқ ичидаги номутаносибликларни бартараф этиш алоҳида эътибор берилишини талаб қилади, деди сўнгра ўртоқ Л. И. Брежнев. У ўғит ишлаб чиқарувчи қувватлардан тўлиқ фойдаланиш мақсадида хом ашё етиштиришни кўпайтириш, қишлоқ хўжалигига ўғит етказиб беришни кўпайтириш зарурлигини уқтирди. Ўсимликларни ҳимоя қилишнинг химиявий воситаларини ишлаб чиқаришни ошириш ҳам катта аҳамиятга эга.

Асосий йўналишларга, деб давом қилди ўртоқ Л. И. Брежнев, химиянинг қолоқлигини бартараф этиш имконини берадиган комплекс тадбирлар киритилиши керак. У гап айни комплекс тадбирлар тўғрисида, бунинг устига, қатъий чора тадбирлар тўғрисида бориши кераклигини таъкидлади. Замонавий катта химиясиз бугунги кунда самарали экономика бўлиши мумкин эмас.

Хўжалик фаолиятининг бошқа баъзи йўналишлари ҳам борки, улар ниҳоятда жиддий эътиборга лойиқдир. Капитал қурилиш, металлургия, транспорт, ташқи иқтисодий алоқалар шубҳасиз, шулар жумласидандир. Ҳозир ўртада турган кўпгина масалалар тўғрисида КПСС Марказий Комитетининг Пленумларида бир неча марта гапириб ўтилганлиги сабабли бугун уларни тилга олмайман. Гап ана шу вазифаларни 1981 йилги пландан бошлабоқ янги беш йиллик планда ҳал этишнинг пухта йўлларини топишда қолди.

Катта ва актуал бўлган бошқарув мавзуидан фақат икки масалани тилга олиб ўтаман.

Буларнинг бири планлаштиришга тааллуқлидир. Бунда тармоқ программалари методидан кенг фойдаланиш зарур. Ҳар бир шундай программа пировард натижага, бирон-бир проблемани тўла ҳал этишга қаратилган ва асосланган, аниқ ҳисоб-китобларга таянадиган тадбирлар планидан иборат бўлмоғи лозим. Программада ҳал этилаётган вазифаларнинг босқичлари ва навбати белгилаб қўйилиши муҳимдир ва албатта ҳар бир иш участкаси учун шахсий масъулиятни аниқ белгилайдиган ва зарур ҳуқуқлар берадиган программани бошқариш системасига эга бўлиш лозим. Мана шуларнинг ҳаммаси бўлмаса программа — программа бўлмай, балки яхши истаклар йиғиндисига айланиб қолади.

Иккинчи масала — централизм билан демократик асос ўртасидаги тўғри нисбат ҳақидаги масаладир. СССР Конституциясида мутлақо ҳаққоний таъкидлаб ўтилганидек, мамлакат экономикаси — яхлит халқ хўжалик комплексидир. Бу комплекс тармоқлараро ва территориал ишлаб чиқариш алоқалари мураккаб системаси асосида иш кўради. Бинобарин, шу нарса табиийки, фақат марказгина маҳкамачилик ва маҳаллийчилик тенденцияларига қарши туриб яхлит бир бутун комплекс сифатида унга самарали раҳбарлик қила олади. Иккинчи томондан, экономиканинг нормал иш кўриши учун жойларнинг, меҳнат коллективларининг, хўжалик раҳбарларининг ташаббусини ҳар томонлама ривожлантириш керак. Оператив масалаларнинг асосий қисми уларни ортиқча пайсалга солмай ва келишувларсиз тез ҳал қилиш мумкин бўлган жойнинг ўзида ҳал этилиши зарур. СССР Министрлар Совети бошқарувнинг ташкилий структурасини такомиллаштиришга доир таклифларни тайёрламоқда. Эскирган структураларни янги беш йилликка олиб ўтмаслик учун ана шу ишни съездгача тугаллаш керак.

Бошқарувнинг кўпгина бошқа масалалари юзасидан тегишли қарорлар ҳозирдаёқ қабул қилинган. Хўжалик механизмини такомиллаштириш тўғрисидаги муҳим қарор шулар жумласидандир. Эндиликда гап ана шу қарорларни изчиллик ва қатъият билан амалга оширишда қолди. Талайгина масалалар ҳам бор албатта, алоҳида қарорларни кутиб турмай, ана шу масалалар юзасидан иш кўриш мумкин ва лозим.

Ўртоқлар! Пировардида қуйидагиларни айтмоқчиман: олдимизда катта ишлар турибди. Саксонинчи йилларда экономикани интенсив ривожланиш йўлига ўтказиш ниҳоясига етказилиши, меҳнат унумдорлиги ва сифати кескин оширилиши лозим. Хўжалик иши савиясини ошириш, кадрларни ишчанлик, масъулиятни ҳис этиш ва ташаббускорлик руҳида тарбиялаш ишлаб чиқаришдаги муваффақиятларнинг асосий шарти бўлиб қолмоқда.

Тез орада КПСС Марказий Комитетининг лойиҳаси — «1981—1985 йилларда ва 1990 йилгача бўлган даврда СССРни иқтисодий ҳамда социал ривожлантиришнинг асосий йўналишлари» умумхалқ муҳокамаси учун эълон қилинади. Партиянинг бу муҳим ҳужжати область ва ўлка конференцияларида, иттифоқдош республикалар Компартияларининг съездларида, барча партия ташкилотларида актив муҳокама этиладиган ҳужжат бўлиб қолади. Ана шу муҳокамага собитқадам тус бахш этиш лозим, шундай қилиш кераки, у бутун иқтисодий фаолиятни юксалтиришга имкон берадиган бўлсин.

Ҳозир мамлакатда ўнинчи беш йилликни муваффақиятли якунлаш ва партия XXVI съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақа ҳамма жойда тобора кенгаймоқда. Саноат ва қишлоқ хўжалигидаги, қурилиш ва транспортдаги ишлаб чиқариш коллективлари сифатни ошириш, тежамкорликни кучайтириш, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, ўн биринчи беш йилликни яхши бошлаш мажбуриятларини қабул қилмоқдалар.

Партия ташкилотларида ҳисобот-сайлов кампанияси давом этмоқда. Бу ҳамиша партия ҳаётидаги масъулиятли палла, лекин съездолди даврида унинг аҳамияти айниқса буюкдир. Йиғилиш ва конференцияларда партия ташкилотлари фаолиятининг ҳамма томонлари амалий, ўткир ва ўз-ўзини танқид қилиш шароитида кўриб чиқилмоқда, камчилик ва нуқсонлар очиб ташланмоқда, ижобий ишларнинг ҳаммаси қўллаб-қувватланмоқда. Коммунистларнинг танқидий фикр-мулоҳазалари ва таклифлари жуда қимматлидир. Ана шу фикр-мулоҳазалар ва таклифлар юзасидан дарҳол конкрет чораларни кўраётган партия комитетлари ғоят тўғри иш қилмоқдалар. Бу жуда соз, бу — йиғилишларнинг таъсирчанлигини, танқиднинг таъсирчанлигини кучайтиради.

Партия комитетларининг коммунистлар олдидаги ҳисоботлари — аслида уларнинг меҳнаткашлар олдидаги, бутун халқ олдидаги ҳисоботлардир. Ошкоралик, партиянинг фаолияти тўғрисида оммани хабардор қилиш биз учун қатъий қонундир. Бундан шундай хулоса чиқадики, оммавий ахборот воситалари, матбуот, радио, телевидение ҳисобот-сайлов кампаниясининг бориши тўғрисида мунтазам суратда хабар бериб туриши, унинг мазмунини чуқур очиб бериши керак. Шу муносабат билан оммавий ахборот воситалари, пропаганда органлари ишни яхшилаганлигини, бир қанча кескин масалаларни ўртага қўяётганлигини қайд этиб ўтмоқчиман. Ана шу масалалар хусусида партиянинг жиддий қарорлари қабул қилинмоқда. Буни эса фақат табриклаш мумкин.

Шу билан бирга КПСС Марказий Комитетининг идеологик, сиёсий-тарбиявий ишларни янада яхшилаш тўғрисидаги қарорини тўла амалга ошириш учун ҳали кўп иш қилиниши лозимлигини кўра билиш керак.

Ўртоқлар! Партия ўз съездини халқ билан чамбарчас бирликда, ички ва ташқи сиёсат соҳасида аниқ ҳаракат программаси билан кутиб олмоқда. Коммунистлар, бутун совет халқи ана шу программани маъқуллайдилар, уни сабот-матонат ва изчиллик билан амалга оширадилар, деб ишонч билдиришимга ижозат бергайсиз. (Қарсаклар). Навбатдаги вазифаларни муваффақиятли ҳал этиш гарови, коммунистик қурилиш йўлидан янада олға ҳаракат қилиш гарови мана шундадир. (Давомли қарсаклар).

Партия турмуши: ҳисобот ва сайловлар

ТОПШИРИЛГАН ИШ МАСЪУЛИЯТИ

Маълумки, қишлоқ хўжалик машинасозлиги корхоналарининг коллективлари пахтачиликни комплекс механизациялаш учун курашда олдинги сафда боришмоқда. Шу муносабат билан «Ташхимсельмаш» заводи маҳсулотлари катта аҳамиятга эга эканлиги ўз-ўзидан аён. Ғўзапоя ўрадиган, пуркагич ва чанглатгичлар пахта етиштиришда муайян ўрин тутади.

Завод партия ташкилотининг ҳисобот-сайлов йиғилишида доклад қилган партия комитетининг секретари Л. Семенюк кейинги икки йилда завод, колхоз ва совхозларга 6921 чанглатгич-пуркагич ҳамда 5869 та ғўзапоя ўрадиган машиналар етказиб бергани, қишлоқ хўжалик машиналари учун 963 минг сўмлик эҳтиёт қисмлар тайёрлангани ҳақида айтиб ўтди.

Корхонанинг ўз ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторлари бор. 38 машинасоз В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллигигача шахсий беш йиллик планларини бажаришди. Улар орасида коммунистлардан токарь Ю. Панасенко, Т. Громоздова, бўёқчи В. Циганков, электр пайвандчилар А. Блиндер, А. Ғозиев ва бошқалар бор.

Партия комитети ишлаб чиқариш масалаларини ҳал этишни ўз ишининг марказига қўйди. Шу билан бирга партия коллектив ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларга эътиборни [illegible]атди.

Ишлаб чиқаришнинг бир маромда бориши учун корхона маъмурияти ва партия ташкилоти, барча шарт-шароитни яратган эмас. Докладчи кейинги икки йилда корхона сусташганини тан олди. Бугунги кунда корхонанинг аввалги шуҳрати хотира бўлиб қолган, холос. Айниқса завод бу йил қониқарсиз ишлади. Ўтган тўққиз ойда план бор-йўғи 96,3 процент бажарилди. Ялпи ва товар маҳсулоти тайёрлаш плани эса 86,4 процент адо этилди, холос.

Ҳисобот даврида завод колхоз ва совхозларга 1929 чанглагич ва пуркагич ҳамда 1131 та ғўзапоя ўрадиган машиналарни кам етказиб берди. Маҳсулот таннархи 410 минг сўмликка қимматлашиб кетди. Корхонанинг қониқарсиз ишлаётгани сабаби нимада? Сабаблари кўп. Биринчидан, завод ўзининг турар жой майдони, ҳатто ётоқхонасига ҳам эга эмас. Шунинг учун корхонага малакали ишчи кирмаяпти. Ҳозир 30 га яқин токарь етишмайди. Ишчилар етишмаётгани учун иккинчи смена ташкил этилмаган. Завод учта территорияга бўлиниб кетган. Бу ишлаб чиқаришни бошқаришни қийинлаштиряпти. Завод роторли насослар ишлаб чиқаришга ўтган. Бу насослар учун қуйилмани «Ташсельмаш» заводи етказиб беради. Шуни айтиш кераки, қуйилмалар сифати паст. Бу эса насослар сифатига таъсир қиляпти. 30 процент технологик ускуналар алмаштиришга муҳтож.

Заводнинг қониқарсиз ишлаётганининг сабаби шумикан? Коллектив яхши ишлаяпти деб ўйлайсизми? Афсуски бундай эмас. Маҳсулот бир меъёрда тайёрланмаётганига асосий сабаблардан бири шуки, ишнинг ой охирига бориб тўпланиб қолиши, «ҳа бўл, ҳа бўл»чиликдир. Бу эса машиналар сифатига салбий таъсир кўрсатяпти.

Докладчи ва сўзга чиққанлар иш вақти кўплаб йўқотилаётгани тўғрисида жон куйдириб гапиришди. Ўтган тўққиз ой ичида 16 минг 485 киши куни йўқотилган. Шу жумладан, прогуллар натижасида 2307 иш куни йўқотилган. Ишдан эрта кетиш, тушликнинг чўзилиб кетиши одат тусига кириб қолган.

— Мен заводда ўттиз йилдан ортиқроқ ишлаб келаяпман, — деди йиғилишда сўзга чиққан слесарь-йиғувчилар бригадири В. Наумов. — Байрамга корхонамиз қуруқ келаётгани уялтиради кишини. Бу ерда завод ишидаги жиддий нуқсонлар ҳақидаги кўп гаплар айтилди. Мен партия комитети ва унинг секретари Л. Семенюк ҳақида тўхтаб ўтмоқчиман. Партком ишлаб чиқаришнинг актуал масалаларини муҳокамага қўйяпти. Цех партия ташкилотлари ва партия группаларига эътибор беряпти. Аммо, кўриниб турибдики, корхонанинг умумий фаолияти қониқарсиз. Менимча, партия комитети секретари Семенюк ҳамма ишга ўзи қўл уради. Партком аъзолари эса фақат комитет мажлисларидагина қатнашишди, холос. Партиявий ишлар самарадорлиги кадрларга, шу жумладан корхона мутахассисларига ҳам талабчанликка боғлиқдир. Амалда нима бўляпти денг? Корхонанинг собиқ бош инженери Смирнов ёмон ишлади. Секретарь завод ишини яхшилашга қаратилган тадбирлар қандай бажарилаётгани тўғрисидаги масалани партком йиғилишига қўйиб тўғри иш қилди. Коммунист Смирнов ўз шаънига айтилган танқидни тан олди, ишни яхшилашга ваъда берди. Кейин нима бўлди денг? Қабул қилинган қарор қандай бажарилгани текширилмади. Завод эса қолоқликдан чиқолмади. Кадрларга ана шундай талабчанликнинг йўқлиги ишлаб чиқаришга зарар етказяпти.

Техника контроли бўлимининг ходими В. Бершов шундай деди:

— Лоақал социалистик мусобақани олиб кўрайлик. Бизда у жуда бўш ташкил этилган. Таъсирчан эмас. Илғорлар тажрибаси оммалаштирилмайди. Бундан партком секретари Семенюк яхшигина хабардор бўлса ҳам завод касаба союз комитетининг раиси Давиденкога етарли талабчанлик кўрсатмади.

Йиғилишда сўзга чиққанлар бир қатор цехларда кўргазмали агитация йўқлигини айтиб ўтишди. Агитатор ва сиёсий ахборотчилар онда-сонда бир кўриниб қўйишади. Партия комитети ўз йиғилишларида қабул қилган қарорларнинг қандай бажарилаётганлигини текширишни йўлга қўймагани айтиб ўтилди. Парткомнинг бир қатор аъзолари ўз бурчларига юзаки муносабатда бўлишяпти.

Мана уч ойча бўлдики, «Ташхимсельмаш» заводига янги директор Р. Драпкин ва бош инженер В. Шавирин бошчилик қилишяпти. Заводда ишлар аста-секин тузалиб бормоқда. Ўтган уч ойда қишлоққа 400 дан зиёд машина жўнатилди, маҳсулот сифати бирмунча яхшиланди. Аммо ҳали ютуқлар ҳақида гапиришга узоқ. Ишлаб чиқаришни ташкил этишдаги нуқсонларга аста-секин барҳам берилияпти. Ҳали корхона бир маромга тушиб олгани йўқ. Ҳисобот-сайлов партия йиғилишида сўзга чиққан корхона директори Р. Драпкин бир қатор цехларнинг раҳбарларини жиддий танқид қилди. У завод қолоқликдан чиқади, коммунистлар айтган камчиликларга барҳам берилади, деб ишонтирди.

Биз ҳам шундай бўлади деб умид қиламиз. Лекин партия комитети ва унинг секретари партиявий ишлар самарадорлигини, кадрларга талабчанликни оширса, цех участка ва бўлимларнинг ишига чуқур кириб борса, бу ишни яхшилашга янада ижобий таъсир кўрсатади.

Завод меҳнаткашлари оширилган социалистик мажбурият олди. КПСС XXVI съезди очиладиган кунгача 1981 йилнинг икки ойлик планини бажармоқчи. Аҳдга вафо — коллективнинг бурчи.

А. БРОНШТЕЙН.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

ТАСС МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

ҲАМКОРЛИК НАМУНАСИ

БЕЛЬГРАД. Бельград яқинидаги Пазов шаҳрида рақамли программа билан бошқарилувчи ишлаб турган станоклар виставкаси очилганлигига бир ярим йил бўлди. Уни Югославиядаги 300 дан кўпроқ саноат корхоналарининг вакиллари келиб кўрдилар. Виставка Совет «Станкоимпорт» ташқи савдо бирлашмаси ва Югославиянинг «Интертехника» фирмаси билан биргаликда ташкил этилган. Ўтган йилнинг ўзидагина мамлакатнинг бир қанча заводлари виставкада совет станоксозлигининг энг сўнгги янгиликлари билан танишиб, программа билан бошқариладиган 45 та мураккаб металсозлик машинасини харид қилди.

«Станкоимпорт» билан «Интертехника»нинг ҳамкорлиги қарийб чорак асрдан буён ривожланмоқда ва сезиларли самаралар бермоқда. Ҳозирги вақтда Югославияда 2.500 га яқин совет станоги ишлатилмоқда.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ РИВОЖЛАНМОҚДА

ДЕҲЛИ. Олтинчи беш йиллик даврида (1980—1985) Ҳиндистоннинг Бангалор, Аҳмадобод ва Триванд рам каби йирик шаҳарларида янги телевидение марказлари очилади. 1982 йилда ер атрофи орбитасига Ҳиндистон йўлдошини учириш кўзда тутилган. Бу йўлдош ёрдамида телевидение программалари мамлакатнинг кўплаб районларига олиб кўрсатилади. Бу эса Ҳиндистонда ягона телевизион системани вужудга келтиришда муҳим қадам бўлади, деди Бутунҳиндистон телевидениесининг бош директори Ш. Шанкар ТАСС мухбири билан суҳбатда.

Ҳозирги вақтда мамлакатда—Деҳли, Калькута, Бомбей, Мадрас, Лакхнау, Сринагар, Жаландхар ва Амритсарада 8 та телевизион марказ ишлаб турибди. Ретрансляция марказлари Канпур, Пун ва Масурда ташкил этилган. Аҳолиси 83 миллион, умумий майдони 200 минг квадрат километр бўлган территорияда телевизион эшиттиришлар трансляция қилинади.

Рангли телевидениени ривожлантириш тўғрисидаги масала кун тартибида турибди.

Мамлакат аҳолисининг 80 процентини ташкил этган кишлоқ меҳнаткашлари учун программа тайёрлашга, деди Ш. Шанкар, катта аҳамият берилмоқда. Қишлоқ хўжалиги мутахассислари деҳқонларга деҳқончилик ва чорвачилик ишларининг илғор усулларини тушунтириб берадилар, шифокорлар медицина тўғрисида суҳбатлар ўтказадилар.

Ёш авлод учун Ҳиндистон тарихи, унинг бой маданий меъроси, экономика, фан ва техника ютуқлари тўғрисида мунтазам эшиттиришлар бериб борилади. Бутун Ҳиндистон телевидениеси орқали совет бадиий, ҳужжатли, мультипликацион фильмлар йил сайин кўплаб кўрсатилмоқда, деди сўзининг охирида Ш. Шанкар.

СОВЕТ ФИЛЬМЛАРИ ФЕСТИВАЛИ

ДЕҲЛИ. Бу ерда совет фильмлари фестивали очилди. Фестиваль СССР билан Ҳиндистон ўртасида маданият, фан ва маориф соҳасида айирбошлаш программаси доирасида ўтказилмоқда. Томошабинлар «Потёмкин Броненосеци», «Яшасин Мексика», «Сибирнома» ва бошқа киноленталар билан танишадилар.

Маданият соҳасида ҳамкорлик қилиш — Ҳиндистон ва Совет Иттифоқи халқлари ўртасидаги дўстлик ва ҳамжиҳатликни мустаҳкамлашга қўшилган муҳим ҳиссадир, деди Ҳиндистон кинофестиваллар директори Р. Райна. Совет бадиий, ҳужжатли ва мультипликацион фильмлари Ҳиндистонда доимо катта муваффақият қозонмоқда. Ҳар иккала мамлакат кинематография арбоблари биргаликдаги фильмларни яратишда катта тажрибага эгадирлар.

Совет фильмлари кўриги жамоатчиликда катта қизиқиш уйғотди, мамлакатнинг маданий ҳаётида муҳим воқеа бўлиб қолди, деб якдиллик билан таъкидлайди Ҳиндистон матбуоти.

БИРДАМЛИК КОМИТЕТИНИНГ СОВҒАСИ

ЛУАНДА. «Аэрофлотнинг «АН—12» самолёти Ангола пойтахтига келиб қўнди. Самолёт озиқ-овқат маҳсулотлари, дори-дармонлар, шунингдек энг зарур бўлган бошқа буюмларни келтирди. Булар—Осиё ва Африка мамлакатлари бирдамлиги Совет Комитетининг Жануби-Ғарбий Африка Халқ Ташкилоти (СВАПО) га туҳфаси эди.

Халқларимиз 20 йилдан кўпроқ вақтдан буён дўстлик ва жанговар бирдамлик муносабатларида бўлиб келмоқда, деди СВАПО Марказий Комитетининг аъзоси Риунжа Каакунга дўстона туҳфани қабул қила туриб. Совет кишилари Намибия ватанпарварларининг озодлик ва мустақиллик учун, иркчилик ва апартеидга қарши, одам-одамни эксплуатация қилишга қарши олиб бораётган курашига ҳамиша самимий ҳайриҳоҳлик ва ҳурмат туйғусини изҳор этиб келмоқдалар.

Яқинда бизнинг ташкилотимиз, деб таъкидлади Р. Каакунга, ўзи ташкил этилган куннинг 20 йиллигини ҳамда Намибия территориясини қонунга хилоф равишда аккупация қилиб турган Жанубий Африка Республикаси ирқчиларига қарши қуролли курашнинг 14 йиллигини нишонлади. Ана шу шонли саналарни бутун дунёнинг тараққийпарвар жамоатчилиги биз билан бирга кенг нишонлаб ўтди. Биз буни СВАПОнинг Ватанимиз озодлиги ва чинакам мустақиллиги йўлида олиб бораётган адолатли кураши билан барча тинчликсевар кучлар бирдамлигининг ёрқин кўриниши деб биламиз.

Швейцариянинг Сен—Готардск довонида жаҳонда энг катта бўлган автомобиль йўли туннели ишга туширилди. Туннель қурилиши учун ўн йил сарфланди. Бу туннель автомобиль транспорти ҳаракатини мунтазам таъминлаш имконини беради. Янги ер ости трассасининг узунлиги 16,9 километрдир.

СУРАТДА: Сен—Готардси туннелининг очилиш вақти.

ЮПИ—ТАСС телефотоси.

СОВЕТ ҲУКУМАТИНИНГ ТУҲФАСИ

ВЕНА. Бу ерда БМТ халқаро марказида совет ҳукуматининг Венада жойлашган халқаро ташкилотларга туҳфаси—СССР Халқ рассоми, СССР Давлат мукофотининг лауреати И. Микенаснинг «Биринчи қалдирғочлар» деган скульптура композициясини тантанали топшириш маросими бўлиб ўтди.

Маросимда СССРнинг Венадаги халқаро ташкилотлар ҳузуридаги доимий вакили О. Н. Хлестов сўзга чиқди. Бу туҳфа, деди у, инсоният учун жуда муҳим бўлган вазифаларни ҳал этаётган Венадаги халқаро ташкилотларга совет ҳукуматининг ҳурмат-эҳтироми ифодасидир.

«Биринчи қалдирғочлар» композицияси инсоннинг тинчлик, тараққиёт, бахт-саодатга интилишини акс эттиради. Тинчлик барча кишиларнинг бебаҳо мулки бўлиб, тараққиёт учун асосий омил ва шарт-шароитдир. Шунинг учун ҳам совет давлатининг бутун фаолияти, СССР ҳукуматининг қуролсизланиш ва хавфсизликни таъминлаш соҳасидаги барча куч-ғайратлари тинчликни сақлаб қолиш, давлатлар ва халқлар ўртасида ҳамкорликни ривожлантиришга қаратилган.

Маросимда сўзга чиққан атом энергияси халқаро агентлигининг бош директори С. Эклунд ва Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг саноатни ривожлантириш масалалари билан шуғулланувчи ижрочи директори А. Хан совет ҳукумати ва халқига чуқур миннатдорчилик изҳор қилдилар. Туҳфа қилинган скульптурада акс эттирилган инсонпарварлик ғояси, деди жумладан А. Хан, Венадаги халқаро ташкилотларнинг тараққиёт ва тинчлик ишига кўмаклашишдан иборат мақсад ва вазифаларига тўла жавоб беради.

Л. ?ОЛНУХИН.

ЗИЛЗИЛА ОҚИБАТЛАРИ ТУГАТИЛМОҚДА

ЖАЗОИР. Бу ерда ЖХДР Президенти, Миллий Озодлик Фронти партиясининг Бош секретари Шадли Бенжадид раислигида министрлар кенгашининг мажлиси бўлди, мажлисда зилзиладан шикастланган райондаги аҳвол кўриб чиқилди.

Жазоир ҳукумати фалокат оқибатларини тугатиш юзасидан бир қанча муҳим қарорлар қабул қилди. Зарар кўрган бутун аҳолини шошилинч равишда бошпана билан таъминлашга, мактаб ёшидаги болаларнинг машғулотини қайта тиклаш учун зарур бўлган ҳамма ишни қилишга, шу райондаги маъмурий органларнинг нормал ишини таъминлашга қарор этилди. Махсус министрликлараро комиссия тузишга ҳам қарор берилди, бу комиссия шу зонадаги шаҳар ва посёлкаларни яна зилзила бўлишини назарда тутиб таъмирлаш лойиҳасини ишлаб чиқади.

Ал—Аснама районидаги зилзила оқибатлари тўғрисида дастлабки маълумотлар расмий равишда эълон қилинди. Хабар қилинишича, 17 октябргача 2.325 кишининг жасади топилди. 7.725 ярадор қайд этилди, 331.216 киши бошпанасиз қолди.

ДУНЁ ШАҲАРЛАРИ ВА ПОЙТАХТЛАРИДА

ПРАГА. Чехословакия пойтахтида шаҳарни кўкаламзорлаштириш масалаларига катта эътибор берилмоқда. Бузиб ташланган эски уйлар ўрнида янги хиёбонлар барпо этилмоқда, шимол-жануб янги магистрали бўйлаб боғ зонаси вужудга келтирилмоқда. Ана шу магистралнинг қурилиши ниҳоясига етай деб қолди. Бу ерда жами майдони 8 минг гектар келадиган ўрмон ва боғлар ҳамда хиёбонлар прагаликларнинг севимли дам олиш жойидир.

⁂

БУДАПЕШТ. Венгрия пойтахтининг энг йирик районларидан бири бўлган Каленфельд районини ривожлантиришнинг перспектив плани ишлаб чиқилди. Бу ерда маданият саройи, ёшлар маданият маркази, касалхоналар, болалар боғчалари ва мактабларнинг замонавий бинолари қад кўтаради. Бу биноларнинг кўплари «чиройли ва озода Будапешт учун» ҳаракатининг актив қатнашчилари келенфельдликларнинг ўзлари қурмоқда. Будапештдаги бошқа районларнинг ҳам қиёфаси ўзгармоқда. Шу беш йиллик мобайнида ВХР пойтахтида қарийб 90 мингта янги шинам квартира қурилади.

⁂

РИМ. Италия пойтахти — жаҳондаги энг шовқинли шаҳарлардан биридир. Махсус тадқиқотлар ўтказилган БМТ экспертлардан бир группаси ана шундай хулосага келди.

«Мангу шаҳар»даги шовқин манбаи автомобилларнинг интенсив ҳаракатигина эмас, шу билан бирга ўз молларини зўр бериб мақтаётган сон-саноқсиз кўча савдогарлари, майдонларда ва кўчаларда ўйнаётган кўплаб болалар, шунингдек, транзисторни баралла янгратиб сайр қилиб юрган ёш-ялангла ҳамдир.

Музикали автоматлар ўйнаб турган кафелар, ресторанлар ва барлар шовқинни кучайтиришга катта «ҳисса» қўшмоқдалар. Ана шу муассасаларнинг хўжайинлари мижозлар жалб қилиш учун қўшимча террасалар ташкил қиладилар, йўлкаларда ва ҳатто кўча ва майдонларнинг транспорт ва одамлар қатнайдиган қисмида столлар қўядилар.

* * *

МАДРИД. Испаниянинг жанубидаги Гранада шаҳрининг муниципалитети боғнинг энг яхши лойиҳаси учун халқаро конкурс эълон қилди. Бу боғ франкочилар қатл этган атоқли испан шоири Федерико Гарсия Лорки номи билан аталади.

Жами майдони 9 минг квадрат метрни ташкил қилган бу боғни Фуэнте-Де-Гранде-Де-Алфакар аҳоли пункти районида барпо этиш режалаштирилмоқда. Тахмин қилинишича, шоир шу ердан дафн қилинган.

Саломатлик ҳақида суҳбатлар

ШИФОКОР ҚАБУЛИДА

МЕЪЁРИДА ОВҚАТЛАНИШ КЕРАК

Куз ойларида, салқин вақтларда кишиларнинг организмида маълум бир ўзгаришлар бўлади. Шунингдек, баъзиларда қон босими ошиб кетса, баъзиларда пасайиб кетади. Албатта, бундай аҳволга тушган кишилар ҳар қандай овқатни ея олмайдилар.

Хўш, нима учун? Сабаб— ҳаво босимининг тез-тез ўзгариши, ҳаво ҳароратининг пасайиши, намликнинг ортиши, шамолнинг тезлашувидир. Бундай ташқи муҳит факторлари айниқса, ёш, балоғатга етган ёшларга, қария ва кексаларга, юрак-томир касаллиги билан оғриган беморларга салбий таъсир этади. Бунинг олдини олиш учун қуйидаги шарт-шароитларга тўла-тўкис риоя қилиш керак:

Биринчи шарт, киши танасига зарур овқатлар ва витаминларни ейиш керак. Масалан, вазни ортиқ кишилар ёғли таомларни кам истеъмол қилишлари даркор. Бу ўринда биз тандир, думбали сомсани эслатиб ўтамиз. Мол думбаси тўйимли ёғ кислоталарга бой бўлиб, улар қон томирларда атеросклероз касаллигида учрайдиган бляшка — тангачаларнинг пайдо бўлишига олиб келади.

Қон босими кўтарилишига мойил бўлган кишилар мол ёғидан ташқари, ширали, шўртан ва аччиқ маҳсулот ва таомга ўч бўлмасликлари тавсия этилади. Акс ҳолда қон босими ошиб кетади ва киши ўзини ёмон ҳис этади, баъзан мияга қон қуйилади, яъни инсульт рўй беради. Бундай кишиларга кундалик таом таркибида қон босимини тушириш хусусиятига эга бўлган маҳсулотлар ва уларнинг сувини бериш мақсадга мувофиқ бўлади. Айниқса, беҳини димлаб ейиш ошқозон-ичак ва жигар касаллигида катта фойда келтиради. Беҳи шарбати ичилса, қон босими пасаяди.

Сабзи ҳам қон босимини яхши туширади. Шу нуқтаи назардан ҳозирги медицинада сабзи уруғидан олинадиган раунатин деб аталувчи модда қон босими касаллигида кенг қўлланилади. Қон босимини туширишда жийда, айниқса, унинг уноби навини кунда истеъмол қилиш яхши натижалар беради.

Қайнатма шўрвалар, тузи паст таомлар ҳам қон босимининг кўтарилиб кетишидан сақлайди.

Таомни оз-оздан, тез-тез қабул қилиш бемор аҳволига ижобий таъсир қилади. Қон босими ошиб кетмаслиги учун киши ҳамир таомларга: чучвара, лағмон, манти, манпар, шилпилдоқ ва айниқса, норинга ўч бўлмаслиги шарт. Нахорда ош ейиш ҳам қон босимининг ошиб боришига олиб келади. Балиқ ва сузма, творог истеъмол қилиш эса айни муддао бўлади.

Кейинги йилларда мамлакатимиз олимлари томонидан кашф этилган «Белип» номли таом диққатга сазовордир. У треска деган балиқ гўшти ва ёғсиз творогдан тайёрланади. Бунинг учун 50 грамм треска гўшти сувда пиширилади ва гўштмайдалагичдан ўтказилиб, 50 грамм ёғсиз творог билан аралаштирилади. Ҳосил бўлган маҳсулотга ёғда қизартириб олинган пиёз солинади ва яхшилаб қориштирилади, дастурхонга тортилади. «Белип» таомини ҳафтасига икки-уч марта ейиш мумкин, лекин бундан кўп ейилса, жигар фаолиятини бузиши мумкин. «Белип» таъсирини ошириш мақсадида, таомга тозаланган пахта мойи қўшиб ейиш керак.

Қон босими баланд бўлган кишиларга туршак, олхўри, шафтоли қайнатмаларини бериш керак. Чунки улар таркибида калий ва магний микроэлементлари кўп бўлиб, пешоб ажралишини кучайтиради.

Қон босими пасайиб кетадиган кишилар куз ойларида турли-туман маҳсулотларни, айниқса, витаминларга бой бўлган таомларни истеъмол қилишлари яхши натижаларга олиб келади. Бунга сабаб шуки, витаминлар киши танасида моддаларнинг алмашинув жараёнини оширади, қон-томир деворларини мустаҳкамлайди, улар тонусини кўтаради, юрак ишини кучайтиради. Булардан ташқари, кундалик таом таркибида қон таначалари пайдо бўлишида фаол қатнашувчи темир, мис, кобальт, минерал тузлари бўлиши ҳам қон босими тушиб кетишидан асрайди. Овқатли маҳсулотлардан жигар, анор, олма темир, мис, кобальт моддаларига бой бўлиб, улардан тайёрланган маҳсулотлар қон босимини кўтаришда ишлатилиши мумкин. Бунинг учун жигар димланади. Унинг таркибида кўз қувватини оширадиган А витамини ҳам бор. Анорни шундайлигича истеъмол қилинади ёки эзиб суви ичилади. Анордаги буриштирувчи моддалар таъсирида колит бўлмаслик учун уни олма суви билан қўшиб ичиш керак.

Ўзини яхши ҳис қилган ва қон босими нормада бўлган кишилар куз ойларида турли-туман маҳсулотлардан тайёрланган таомларни ейишлари керак. Аммо меъёридан ошириб юбориш ёки ўта кам овқатланиш яхши эмас. Оз ёки кўп ейишнинг зиён келтиришини Саъдий Шерозий ҳам ўз шеърида жуда чиройли ифодалаган:

Кўп ема, оғзингдан чиқиб кетмасин,
Оч юрма, заифлик жондан ўтмасин.
Овқатдан танага келади лаззат,
Аммо ортиқчаси келтирар заҳмат.
Гулшакар зарардир, кўп есанг агар,
Меъёрида есанг, нон ҳам гулшакар.
Меъда тўлиб кетиб, оғриса қорин,
Нафи бўлмас дори-дармонлар бари.

Хулоса шуки, куз фасли ўзига хос табиатга эга бўлиб, маълум қоида ва шартларни кўзда тутган ҳолда овқатланишни талаб қилади.

Б. САИДОВ,
медицина фанлари кандидати.

ШАМОЛЛАБ ҚОЛМАЙ ДЕСАНГИЗ...

Салқин, совуқ ҳаво организмдаги мураккаб жараёнларнинг нормал боришига таъсир кўрсатади. Натижада организмнинг совуққа чидамлилик қобилияти, турли касалликларга қарши курашиш фаолияти сезиларли даражада пасайиб кетади. Шунинг учун бундай пайтда тумов, шамоллаш ва грипп каби касалликлар нисбатан кўп учраб туради.

Куз ойларида организмни иссиқ тутиш, ихчам ва қулай кийиниш муҳим аҳамиятга эга. Ёғин-сочинли, изғиринли кунларда бошяланг юриш шамоллашга, тумов бўлишга олиб келади. Иссиқ юриш мақсадида совуқ кунлари юнг астарли ёки юнгдан тўқилган кийимлардан фойдаланиш керак. Бундай кийимлар ўзида инерт ҳавони кўпроқ сақлайди. Пойафзал қўнжли, чармдан тикилган бўлса оёқни иссиқ тутади. Чармнинг ғовакли бўлиши оёқни терлашдан, айни вақтда совуқ қотишдан сақлайди. Юнгли носки ёки пайпоқ, булар бўлмаган тақдирда икки қават кийилган оддий пайпоқ ҳам оёқни иссиқ тутади. Оёқ иссиқ бўлса, бутун бадан совуқ қотмайди.

Салқин кунларда сифатли, тўғри, ўз вақтида овқатланиш керак. Айниқса, ёғин-сочинли кунларда 4— 5 марта иссиқ овқатланиш зарар қилмайди. Қайноқ чой билан қанд, шакар, малинали мураббо, асал истеъмол қилиш жуда фойдалидир. Шўрвамаставалар билан бирга манти, шовла, қовурма, мошкичири, палов каби овқатларни ҳам тез-тез еб туриш керак.

Одам организми турли витаминларга, айниқса A, B_1, B_2 ва C витаминларига катта эҳтиёж сезади. Совуқ кунларда мана шу каби поливитаминлардан истеъмол қилиш айни муддао бўлади.

Биз юқорида айтган гигиена талабларига риоя қилинса, салқин ва совуқ кунларда рўй берадиган шамоллаш, тумов ва грипп каби касалликлар рўй бермайди.

А. ТОҲИРИЙ,
Ўрта Осиё Медицина педиатрия институтининг болалар ва ўсмирлар гигиенаси кафедрасининг ассистенти, медицина фанлари кандидати.

Ноёб касб эгалари

ОБИДАЛАРНИНГ ИККИНЧИ УМРИ

Ўзбекистон маданий ёдгорликларни тиклаш ва таъмирлаш лойиҳақидирув илмий-тадқиқот институтининг ҳар бир сектори, ҳар бир устахонасида архитекторлар, рассомлар, археологлар, этнографлар ҳамкорлигида катта ижодий иш олиб борилади. Улар қадимий шаҳарларнинг тарихий обидалари аҳволини ўрганиш, уларни сақлаш бўйича комплекс тавсиялар тайёрлашади. Бу ерда, айни пайтда, қадимги манзарали ҳайкалтарошлик, ёғоч ва ганч ўймакорлиги бўйича амалий тавсиялар ҳам тузиб чиқилади. Институтда ўзбек халқининг маданий ҳаётидаги муҳим саналарни нишонлаш учун янги-янги ҳайкаллар ҳам лойиҳаланади. Шу билан бирга институт олимлари ҳайкалларни ва обидаларни қайта тиклаш бўйича ўзининг таъмирчилик устахонаси билан катта ижодий ишни амалга оширяпти.

Институт меъморлари билан ёнма-ён ноёб касб эгалари—макетчилар ҳам ишлашмоқда. «Юнусхон» ёдгорлик мавзолейидан унчалик узоқ бўлмаган жойда институтнинг одатдан ташқари устахонаси жойлашган. Бу ерда лойиҳа чизмалари ўрнига макет билан ишлаш имконини берувчи ўзига хос жиҳозлар—скальпель, электр парма, шунингдек бошқа иш қуроллари мавжуд. Макетчилар учун пенопласт асосий материал бўлиб хизмат қилади.

Биз устахонанинг етакчи устаси Тагер Раҳимов ва Константин Гаврелюклар билан бирга Худоёрхоннинг Қўқондаги саройи макетини томоша қилдик. Макетчилар пенопластдан қилинган хон саройининг ана шу ўзига хос микронусхасида ёғоч, лой ва ғиштдан қилинган бино элементларини ҳам аниқ кўрсатишга муваффақ бўлишган.

Макетда ёдгорликнинг ҳажмий аниқлигига ҳам эътибор берилган. Ўз пайтида Худоёрхоннинг Қўқондаги бу муҳташам саройи Бухородаги Арк билан, унинг ўзига хос миноралари, кўркам безаклари билан рақобат қилган эди.

Албатта, миниатюра шаклидаги макет Андижон, Чуст, Наманган, Конибодом, Ўратепа усталарининг риштонлик уста Абдулла раҳбарлигида бажарган барча оригинал безакларини томоша қилиш имконини бермайди. Лекин у Худоёрхон саройини киши кўз олдида яққол гавдалантиради.

Тагер Раҳимов ва Константин Гаврелюк дунёга машҳур Бибихоним мачити комплексининг макетини ҳам тайёрладилар. Унда дунёга машҳур ана шу ёдгорликнинг асл қиёфаси мужассамлашган. Бу макетлар бошқа экспонатлар билан бирга тошкентлик олимлар, меъморлар, рассом ва таъмирчилар томонидан яратилаётган ижодий иш сифатида совет олимларининг Шарқдаги ноёб меъморчилик обидаларини таъмирлаши ҳақида ҳикоя қилувчи доимий виставка экспонатлари бўлиб қолди.

Бугунги кунда Юнусхон мавзолейининг марказий биноси виставка залига айлантирилган. Бу ерда музей-шаҳарлар, айрим ёдгорликларнинг қайта тикланишига оид макетлар жуда кўп. Замонавий архитектура иншоотлари, Катта Фарғона канали қурилишига бағишланган макетлар ҳам шулар жумласидандир. Улар орасида макет санъатининг усталари бўлган Т. Раҳимов ва К. Гаврелюкларнинг асарлари кенг ўрин олган.

О. АПУХТИН.
Автор фотоси.

ТО Справкалар бюроси
ХАТЛАРГА ЖАВОБ БЕРАМИЗ

А. ХОЛИҚОВА: Октябрь районида яшаймиз. Шаҳримизнинг қайси жойларида пахта титтириш мумкин ва бизга яқинроғи қаерга жойлашган?

Жавоб: Шаҳримизда увада пахталарни қабул қиладиган бир қатор пунктлар ва пахта титиш цехлари бўлиб, улар Қорасарой кўчасининг 296-уйида, Куйбишев шоссесида, ТошМИ яқинидаги Сельмаш бозорчасида, Октябрь районидагиси эса, Самарқанд дарвоза кўчасидаги Гулиразно проездига жойлашган.

⁂

М. АҲМАДЕРОВ: Тошкент Давлат медицина институтининг стоматология факультетини битириб, Нарпайга ишга келгандим. Менга неча кунлик меҳнат отпускаси берилади?

Жавоб: Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги кадрлар бошқармасидан маълум қилишларича, тиш врачлари ўн бир ой меҳнат қилганларидан сўнг, уч ҳафталик меҳнат отпускаси олишга ҳақлидир.

⁂

К. ЕВКОЧЕВ: Ўттиз йил бир касбда—ўқитувчи бўлиб ишладим. Лекин ёшим пенсия ёшига етмаган. Ўқитувчиликда узоқ вақт ишлаганим учун 52 сўм пенсия оламан. Айтингчи, энди бошқа касб билан шуғуллансам, пенсиям сақланиб қоладими?

Жавоб: Пенсияга чиқиш учун етарли стаж тўплаган, аммо ёши кичик киши агар ишни давом эттиришни хоҳламаса, уни қолдириб кетиши мумкин. Узоқ муддат хизмат қилганлик учун бериладиган пенсияни ишни қолдирган кишиларгина олишлари мумкин.

⁂

И. ҲАМИДОВ: Туғма инвалид болаларга қанча ёрдам пули берилади? Улар катта бўлгач, қанча пенсия тайинланади?

Жавоб: КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Болалигидан инвалидларнинг моддий таъминотини яхшилаш тўғрисида»ги қарорига кўра, болалигидан инвалидларга бериладиган нафақа 1980 йили 1 январдан оширилган.

Масалан, болалигидан биринчи группа инвалидлар ойига — 30 сўм, иккинчи группа инвалидлар — 25 сўм, инвалидлар— 20 сўм нафақа оладилар.

Улар 16 ёшга тўлгач, инвалидлик сабаблари ва группалари, инвалидлик бошланган пайти ВТЭК томонидан аниқланади ва пенсия тайинланади.

⁂

А. АКБАРОВ: Жойимиз бузилиб, саккиз жонга беш хонали секция берилган эди. Энди оила аъзолари сони 12 кишига етди. Қандай қилиб кенгроқ квартира олиш мумкин?

Жавоб: Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон касаба союзлари республика Советининг Ўзбекистон ССР Давлат уй-жой фондидан турар жой тақсимлаш тартиби тўғрисидаги Низомга мувофиқ, янги квартира олиш ёки оила аъзолари сони кўпайиб, кенгроғига алмаштириш масаласи ҳар бир ишчи ёки хизматчининг иш жойида навбатга туриш тартиби билан ҳал этилади.

⁂

Р. МАҲСУМОВ: Улуғ Ватан уруши инвалидиман. Квартира беришда бу ҳисобга олинадими? Чунки жойимиз бузиляпти. Қаерга мурожаат қилишим керак?

Жавоб: Уй-жойи бўлмаган Улуғ Ватан уруши инвалидлари ва Урушда ҳалок бўлганларнинг оила аъзолари учун улар яшаб турган район ижроия комитетларида махсус навбат рўйхати тузилган. Навбатда турганлар бир йил муддат ичида квартира олишлари мумкин. Лекин улар қўшимча квартира олиш ҳуқуқига эга эмаслар. Шунингдек, Улуғ Ватан уруши инвалиди номига ордер берилган бўлса, у бундай имтиёздан фойдаланган бўлади.

БУНИ ҲАММА БИЛИШИ КЕРАК

ЧИНИҚҚАНГА ДАРД ЮҚМАС

Ҳар бир кишининг сиҳат-саломат бўлиши унинг чиниққан-чиниқмаганлигига боғлиқ. Нафас йўлларининг шамоллаши, томоқ безининг яллиғланиши, ревматизм хуружи, тумов, грипп ва шунга ўхшаш дардлар чиниқмаган, яъни бўш организмга ёпишади. Баданни чиниқтириб тоблаш, уни мустаҳкамлаш учун қуйидагиларга амал қилинг:

◆ Эрталаб ва кечқурун томоқни водопровод суви билан ғарғара қилиб туриш, бурунга совуқ сув тортиш, чуқур-чуқур нафас олиш керак.

◆ Ҳаво ваннасини олиш. Бунинг учун баданни аста-секин олдин илиқ (20 даража), нимтатир (17—18 даража), сўнг совуқ ҳавога (7—5 даража) ўргатилади. Ҳаво ваннаси ҳаракат билан олиб борилса айни муддао бўлади.

◆ Оёқни аввал иссиқ, сўнг совуқ сувга 5—10 минут ботириб ўтириб чиниқтириш мумкин. Кейин оёқлар яхшилаб артилади, уқаланади.

◆ Баданни аста-секин совуқ сувга ўргатиб бориш жуда фойдали. Олдин устдан илиқ, сўнг аста-секин совуқроқ сув (16—18 даражали) қуйилади ёки сочиқни ҳўллаб бадан қизаргунча артилади. Аммо ваннахонанинг ҳарорати 17—20 даража атрофида бўлиши керак. Совуқ сувга олдин кўкрак, бўйин ва қўллар ўргатилади. Яхшилаб артиниб, кўйлак кийиб олгач, оёқни чиниқтиришга ўтилади.

◆ Ҳар бир чиниқиш тадбирига чўчиб, қўрқиб эмас, балки астойдил киришилади, акс ҳолда шамоллаб қолиш ҳеч гап эмас.

◆ Совуқ ва ҳаракат даражасига қараб, ўз вақтида сифатли овқат ейилса бас, шу билан организм эҳтиёжи қопланади. Чиниқиш омиллари мунтазам, ўз вақтида бажариб борилади ва кундан-кунга мураккаблаштирилади. Бунда мутахассис врач билан маслаҳатлашилса, айни муддао бўлади.

З. ЭГАМБЕРДИЕВ,
медицина фанлари кандидати, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган врач.

АБУ АЛИ ИБН СИНО

ТИББИЙ НАСИҲАТЛАР

Ҳазм истасанг, шошмай егил, е майдалаб,
Муддатни чўз, чайнаб егил кўп марталаб.

* * *

Ғазабланиш қўзғатади ҳароратни,
Зарар этиб, олур тандан ҳаловатни.

* * *

Ёмғир суви сувлар ичра зап тозадир,
Зарар унсур илашмаган кўп сарадир.

* * *

Чайнашда тишлар ожиз бўлган таомни ютма,
Таомнинг ёмони бу, қорнинга бўлғай офат.

⁂

Силкин ўхлашдан олдин, пок этганинг чиқитдан,
Истасанг яхши уйқу, ҳар кун бўлсин шу одат.

* * *

Кун аро ҳаммом тушмоқ одатин тарк айлама,
Танинг топар парвариш, юрурсан соғ-саломат.

* * *

Дори-дармон ичмоққа ўзингни кўп ўргатма,
Дори ичиш ножоиз етмасдан катта иллат.

1-дорихонанинг ишчан провизор-технологи Дилором Мирзааҳмедова ўз вазифасини сидқидилдан адо этади. Дилором буюртма дориларни ўз вақтида сифатли тайёрлаб, беморларнинг шифоланишига катта ҳисса қўшмоқда.

СУРАТДА: Д. Мирзааҳмедова. М. Нуриддинов фотоси.

ХУШБЎЙ ИЧИМЛИКЛАР

РАЙҲОНЛИ ЧОЙ

Чойнакни қайноқ сувда чайқайсиз. Чойга салқинда қуритиб элаки қилинган райҳон қўшиб юборасиз. Чойнакнинг устига салфетка ёпиб, дастурхонга келтирасиз.

Ярим литрли чойнакка бир чой қошиғида қуруқ чой, пичоқ учида элаки райҳон етади.

АСАЛЛИ МУРЧ ЧОЙ

Қайноқ сув солиб чайқалган чойнакка икки чой қошиғида асал, бир чимдим мурч ва бир чой қошиғида қора чой солиб дамлайсиз.

Бундай чой ёш болалар шамоллаганда ичирилса, фойда қилади.

✦ ФАН ВА ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

ДОРИ... ҚУДУҚ ВА ОХУРДАН ОЛИНАДИ

Ўзбекистон ветеринария илмий-тадқиқот институти олимлари қоракўл қўйларнинг гельминтоз касалликларига қарши оддий ва самарали кураш воситасини топдилар. Улар қўйларнинг ҳар бирига алоҳида дори бериш ўрнига уларни группа-группа қилиб даволашни таклиф қилдилар. Ҳар бир қўйга алоҳида дори бериш кўп вақтни оларди.

Ён томонига кўк крест туширилган автомашина-ветеринария «Тез ёрдами» чўлдаги қудуқ ёнига келиб тўхтайди. Бу ерда дори — антигельминт қудуқ сувига эритиб юборилади. Қўйлар сув ичгани келганида ҳар қултум сув билан шифобахш дорини ҳам олади. Бу метод қўйлар боқиладиган асосий жойлар—чўл ва ярим чўл зоналарда айниқса қулайдир. У ерда очиқ сув йўқлигидан отарлар сув ичгани қудуқлар ёнига келади. Қудуқда эритилган антигельминт таъсири тез қирқилади ва сув яна тоза бўлиб қолаверади.

Сувда эримайдиган антигельминт билан иш қилиш керак? Олимларнинг таклифига мувофиқ, бундай препарат донадор ем таркибига қўшилади. Уни охурга сепилади ва қўйлар дорини ем билан бирга ейди. Шифобахш донадор ем яхши самара берди— Нурота районининг бу эксперимент ўтказилган хўжаликларида отарлар кам касалланадиган бўлдилар.

Институт олимлари ишлаб чиққан методлар Самарқанд ва Бухоро областларининг хўжаликларида қўлланилмоқда. Экономистларнинг ҳисобларига кўра, қоракўл қўй касаллигига қарши янгича кураш усулининг жорий этилиши йилига юзлаб минг сўм фойда келтиради.

(ЎзТАГ).

СЎРАГАН ЭКАНСИЗ...

ҚЎЛ БАРМОҚЛАРИ НЕГА УВИШАДИ?

Ҳурматли редакция! Мени баъзан қўлим, тўғрироғи қўл бармоқларим тез-тез увишиб қолади. Бу бирор хасталик белгиси эмасмикин? Шу ҳақда маълумот берсангиз.

З. ТОЛИБОВА, кўп болали она.

Қўлнинг увишиб қолишига томирлар, қўлдаги нервлар касаллиги ёки орқа мия бўйин қисми нерв пўстлоқларининг таъсирланиши, ички органлар хасталиги, масалан, юрак касаллиги сабаб бўлиши мумкин.

Қўлда тери сезгирлиги кўп бузилиб турадиган бир неча зоналар борки, қўл увишиши шуларга алоқадор бўлади.

Битта қўлнинг, кўпинча иккала қўлнинг бош бармоғи ва кўрсаткич бармоғи ёки кўрсаткич ҳамда ўрта бармоғининг увишиб қолиши нерв пўстлоқларини босиб турадиган бўйин умуртқаси, умуртқалараро дисклар касаллиги учун хосдир. Бунда бармоқлар увишиб, кўпинча уларнинг кучи камаяди, баъзан билак ва елканинг ташқи томони оғрийди.

Юрак хасталигидан азоб чекаётган кишилар кўпинча чап қўл жимжилоғининг ва номсиз бармоқ (жимжилоқ ёнидаги бармоқ)нинг аксари кечаси увишиб қолганини сезадилар.

Увишиш жимжилоқдан бошланиб, билакнинг ички юзасига тарқалади.

Қиш охирлаб қолганда ва баҳор бошларида иккала қўл бармоқлари учи яхши сезмаётгани билинса, одатда организмга витамин А ва В группаси етарли миқдорда тушмаётган бўлади. Бунда кўпинча бармоқларнинг кафт томони пўст ташлайди.

45—50 ёшдан ошган кишилар организмида витамин А ва В группасининг етишмаслиги туфайли қўл томирлари атеросклерозлари эртароқ бошланади ва бунда ҳам ҳамма бармоқлар ёки уларнинг кўпчилиги увишади.

Маълумки, сурункали ичкилик ичиш, чекиш нерв системасини, бутун организмни заҳарлайди. Бу ярамас одатларнинг оқибатларидан бири шуки, бунда кўрсаткич бармоқ, ўрта бармоқ ва номсиз бармоқларнинг кўпинча кафт томонлари ёки барча бармоқлар увишиб, билакка тарқалади. Доим бир хил, бир қолипда ҳаракат қиладиган одамларга —бирор нарса тўқувчида, машинкада ёзувчида, тикувчи, сут соғувчи ва бошқаларда ўнг қўлнинг бош ҳамда кўрсаткич бармоғи (ўнақайларда) ёки чап қўлнинг бош ва кўрсаткич бармоғи (чапақайларда) яхши ҳаракат қила олмайди, ё бўлмаса, уларни сира қимирлатиб бўлмайди, бу бармоқлар тортишиб қолиши ҳам мумкин. Бундай ноҳуш ҳодисалар қўл-нерв-мускул аппаратининг ортиқча зўриқиб ишлаши туфайли содир бўлади.

Агар кўрсаткич бармоқ ва ўрта бармоқнинг ички томони увишиб, у қўлнинг ташқи томонига ҳам тарқалса, бармоқлар дармонсиз бўлса, бармоқларни ва билакни букканда оғриса, бу ҳолат бўғими касалланганидан ёхуд елка нерв чигалининг зарарланганидан далолат беради. Оғриқ аломатлари нега пайдо бўлаётганлигини фақат мутахассис врач аниқлайди. Ўзингизча, диагноз қўйманг, бу вазифани врач бажарсин. Врач зарур даво чораларини кўради.

М. ОРИФЖОНОВА.
тайёрлаган.

✦ МАДАНИЯТ ЯНГИЛИГИ

ЭЛГА МАНЗУР

Ҳамза номли республика музика билим юртининг «Дўстлик» халқ чолғу оркестри хизматидан кўпчилик мамнун.

Ўзининг ижрочилик маҳорати билан танилиб қолган бу ҳаваскорлик коллективи пойтахтимиздаги кўпгина корхона ва муассасаларда алоҳида концерт программалари билан чиқди. Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институти, Тошкент тўқимачилик машинасозлиги заводи ва 2-мактаб-интернат саҳналарида кўрсатилган концерт номерлари томошабинларга айниқса манзур бўлди.

Пойтахт областининг Калинин районидаги Свердлов номли колхоз маданият саройида намойиш қилинган программа ҳам томошабинларга қувноқ кайфият бағишлади. Концертда М. Ашрафийнинг «Ёшлик қўшиғи», Б. Гиенконинг «Туркманча рақс», С. Юдаковнинг «Пахта терувчилар қўшиғи» каби асарлар ижро этилди.

Бундан икки йил олдин оркестр билан хўжалик ўртасида ўзаро ижодий шартнома тузилган эди. Бу орада оркестр оталиқдаги колхозда ўнга яқин концерт кўрсатди. Истеъдодли коллектив колхозчилар билан бўладиган навбатдаги учрашувга бағишлаб янги программа тайёрлашга киришди.

А. АЛИЕВ.

ДОСААФ ТАШКИЛОТЛАРИДА

УЛАР АРМИЯ САФИДА ХИЗМАТ ҚИЛИШГА ШАЙ

Тошкент трактор заводининг ўн саккиз ёшли слесари Наримон Холмуҳамедовга ДОСААФ завод комитетида тантанали вазиятда автомобиль ҳайдаш ҳуқуқини берадиган гувоҳнома топширилди. Бошланғич ҳарбий тайёргарлик курсини тамомлаб чиққан яна бир неча ўнлаб ҳарбий хизматга чақирилувчилар ҳам у билан бирга шундай ҳужжатлар олдилар.

Наримон ва унинг дўстлари Алишер Есенбоев, Абдували Хушбоқов, Олег Соколов, Николай Саморуков ва бир қанча бошқа йигитлар иш куни тугагандан кейин заводнинг тажрибали инженер-инструкторлари Леонид Цой ва Юрий Бушев раҳбарлигида автомобиль тузилиши ва уни ҳайдаш қоидаларини бир неча ой давомида ўргандилар. Энди тенгдошлар касб эгаллаб, армия сафига борадилар.

Корхона партия комитети секретарининг ўринбосари Николай Белозеров ва уруш ветеранлари комитетининг раиси Николай Молдаванов йигитларни ўқишни тугаллаганликлари билан астойдил табриклаб, бўлажак ҳарбий хизматларида уларга муваффақиятлар тиладилар. Заводда бундай тадбирларни ўтказиш анъана тусини олди.

Бу йил ДОСААФ комитети ҳузурида ташкил қилинган бундай курс учинчи марта ўз битирувчиларини чиқарди. Бу ерда шофёрлик гувоҳномасини олишдан ташқари, радиотелеграфчилар ва парашютчилар ҳам тайёргарликдан ўтдилар. Ҳарбий хизматга чақирилиш ёшидаги юзлаб йигитлар ҳозирги қуролларнинг қисмларини, ҳарбий уставни ўрганиш, дала рациясида ишлашни билиб олиш учун иш сменаси тугагандан кейин цехлардан синфхоналарга келадилар. Дам олиш кунлари завод тирида отиш бўйича мусобақалар ўтказилади, спорт комплекси ГТО нормалари топширилади.

ДОСААФ завод комитетининг раиси, истеъфодаги полковник Михаил Толкачев ёшларни ҳарбий хизматга тайёрлаш масаласига катта эътибор бермоқда. Унинг ташаббуси билан завод маданият саройида ёшларнинг Улуғ Ватан уруши ветеранлари билан учрашувлари мунтазам ўтказиб турилади, ҳарбий-ватанпарварлик мавзуларида лекциялар ўқилади, савол-жавоб кечалари уюштирилади.

(ЎзТАГ).

физкультура ва СПОРТ

• Қуйи физкультура коллективларида

ЮТУҚЛАРНИ БОЙИТИБ

Акмал Икромов районидаги 193-мактабда физкультура ва спортни оммалаштириш ва маҳоратли спортчилар тайёрлашга алоҳида эътибор берилаётир. Мактаб физкультура Советининг аъзолари ишни қатъий план асосида олиб боришмоқда.

«Қувноқ стартлар» телевизион конкурсини республикамиздаги барча мактаб ўқувчилари яхши билишади. Мактабларда жисмоний тарбия ва спортни ривожлантиришга, уни оммавийлаштиришга ушбу конкурс катта таъсир кўрсатмоқда, 2170 ўқувчи таълим оладиган 193-мактабнинг «Умид» командаси спорт кўригида беллашаётган вақтда улар янада ҳаяжон ва завқ-шавқ билан телевизор экранлари олдига яқинлашадилар, ўз командаларига омад тилаб, мароқ билан томоша қиладилар.

Ўтган йили «Қувноқ стартлар» телевизион конкурсида мактабнинг «Умид» командаси ҳам қатнашди.

— Конкурсга қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритиш осон бўлмади,— дейди ҳаяжон билан физкультура ўқитувчиси Тўлқин Ҳайдаров.— Аввал район миқёсида бўлиб ўтган мусобақаларга тайёргарлик кўрдик. Бунда ғалабани қўлга киритиб, шаҳар биринчилигида қатнашдик. Пухта тайёргарлик, чаққонлик, эпчиллик билан ҳаракат қилиб, тез-тез машғулотлар ўтказиб, катта муваффақиятга эришдик.

«Умид» командаси Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг мукофоти, Тошкент телестудиясининг махсус кубоги ҳамда республика физкультура ва спорт давлат комитети, республика маориф министрлигининг Фахрий ёрлиқлари билан тақдирланди.

Ўқувчилар меҳрибон ва талабчан мураббийлар раҳбарлигида ҳар йили ўтказилаётган «Бўш келманг, йигитлар» республика телевизион мусобақаларида иштирок этишиб, муттасил биринчи ўринни эгаллаб келишмоқда.

Мактаб ўқувчиларининг йирик баҳсларида иштирок этиб, доим ғолибликка эришишларининг омили нимада, деган саволимизга Тўлқин Ҳайдаров шундай жавоб берди:

— Ютуқларнинг омили ҳар бир мусобақага, у қайси миқёсда, қай йўсинда ўтказилишидан қатъий назар, пухта, синчковлик, тиришқоқлик билан тайёргарлик кўришдир.

Билим масканида баскетбол, қўл тўпи, шахмат-шашка, спорт гимнастикаси, енгил атлетика, футбол секциялари мунтазам ишлаб турибди. Спорт секцияларида 500 дан ортиқ ўқувчи қатнашмоқда. Бу секцияларни ташкил қилишда аввалига бир қатор қийинчиликларга дуч келинган эди. Аниқроғи, ота-оналар ўқувчиларнинг бу секцияларга қатнашувларига қаршилик кўрсатишганди. Мактаб педагогик коллективи бу масалага жиддий қараб, тушунтириш ишларини олиб борди. Ҳозир ота-оналар машғулотларни ўтказилишини назорат қилиб боришмоқда.

Иккита кенг ва ёруғ, барча спорт анжомлари билан жиҳозланган кичик спорт зали, қўл тўпи, баскетбол майдонлари, 60 ва 100 метрга югуриш йўлаклари, узунликка ва баландликка сакраш секторлари мактаб ўқувчиларининг ихтиёрига бериб қўйилган. Ҳозир уларнинг актив иштирокида мўлжалга отиш тири, сузиш ҳавзаси бунёд этилмоқда.

Ш. ҲИДОЯТОВ.

ГИМНАСТИКАНИНГ ФОЙДАСИ

Маълумки, бу йилги мавсумни физкультурачилар «Олимпиада йили фақат олимпиадачилар учун эмас» шиори остида бошлашган эди. Воқеаларга назар ташлагудек бўлсангиз, бу ҳаракат катта фойда келтирганлигининг гувоҳи бўласиз. Тўқимачилик комбинатида амалга оширилган тадбирлар бунга яхши мисолдир. Тўқимачилар бу йил анъанавий спартакиадаларини ўтказишди. Фабрика, цех, бригада, ётоқхона коллективлари ўртасида беллашувлар ташкил қилинди. Ғолиблик учун бўлган беллашувларда деярли 6 минг киши қатнашди. Бу комбинат меҳнаткашларининг ярми деган гапдир.

Ҳар куни маълум бир вақтда радио карнайлари орқали ишлаб чиқариш гимнастикасига сафланинг деган овоз жаранглайди. Ишчи ва хизматчилар машқларни бажаришга киришадилар.

Иккинчи йигирув-тўқув фабрикасида 3 мингга яқин ишчи меҳнат қилади. Уларнинг учдан бир қисми ишлаб чиқариш гимнастикаси билан шуғулланади. Ҳар куни цех ва бўлимларда ишлаб чиқариш гимнастикасини бажараётганларни кўриш мумкин. Айтиш керакки, тўқимачилар ҳар томонлама фойдали бўлган бу машғулотни оммалаштиришнинг янги-янги резервларини қидириб топишмоқда. Уларнинг мақсади барча ишчи ва ходимларни ишлаб чиқариш гимнасткасини бажаришга жалб этишдан иборатдир.

Ишлаб чиқариш гимнастикасини иштиёқ билан бажараётганлар орасида маҳсулот сифатининг назоратчиси Анатолий Тарашченко ҳам бор. У волейбол билан мунтазам шуғулланади. Гимнастика билан шуғулланишнинг ўзига хос томонлари ҳақида шундай дейди:

— Спорт билан шуғулланганим учун ҳар куни ишга яхши кайфият билан келаман. Ишим ҳам унумли бўлади. Ишлаб чиқариш гимнастикаси билан шуғулланиш коллектив муваффақиятини таъминлашга катта ёрдам беряпти. Фабрикамиз командаси комбинат спартакиадасида спортнинг деярли барча турлари бўйича совринли ўринларни қўлга киритди. Тўқимачилар орасида «Отам, онам, мен — спортчилар оиласимиз» шиори остида ўтказиладиган мусобақалар тобора оммалашиб бормоқда. Бу йилги беллашувда Валентина Телебаеванинг оиласи ғолиб чиқди. Унинг турмуш йўлдоши Олег ва фарзандлари Руслан ва Тимурлар муваффақиятни таъминлашга катта ҳисса қўшдилар.

Умуман, ишлаб чиқариш гимнастикаси, спорт билан шуғулланишнинг асосий фойдаси нимада? Биз юқорида оддий ишчининг бу ҳақдаги фикрлари билан танишган эдик. Энди навбатни товар-саралаш цехининг бошлиғи Раиса Васильевна Босяга берайлик.

— Ишлаб чиқариш гимнастикаси саломатликка ҳам, ишга ҳам катта фойда келтиради. Сараловчилар саккиз соат давомида бир жойда ўтирсалар ниҳоятда ҳориб қолишади. Саломатлик учун ажратилган беш минут уларни тетик ва бардам бўлишларига ёрдам кўрсатмоқда. Машқни бажариб бўлгандан кейин ишчиларнинг кайфияти кўтарилади, янги қувват билан меҳнатга киришадилар. Ҳар куни бажарилаётган бу машғулот умумий ишлаб чиқариш кўрсаткичларини яхшилашга амалий ёрдам кўрсатмоқда. Гимнастика машғулотларини Зариф Маъмуров олиб боради. Ўзим ҳар куни тонг саҳарда 15 минут давомида эрталабки гимнастика машқларимни бажараман.

Кўриниб турибдики, спортга бўлган ижобий муносабат цехда физкультурачилар сафини кенгайтиришга олиб келмоқда. Буни умуман комбинат учун типик ҳодиса деб аташ мумкин. Бу йил комбинат ишчиларидан 4980 киши ГТО комплекси нормасини бажариш учун ташкил қилинган мусобақаларда қатнашди. Уларнинг учдан бир қисми кўксига нишон тақишга муваффақ бўлди. Корхонада ишчи ва хизматчилар учун спортнинг 19 тури бўйича ташкил қилинган секция хизмат кўрсатмоқда.

Физкультура ва спортнинг оммалаштириш учун олиб борилаётган ишлар тўқимачиларнинг меҳнат натижаларига ҳам ижобий таъсир кўрсатмоқда. Шу боисдан ҳам тўқимачилар спортни муваффақиятлар омили деб билиб, иштиёқ билан шуғулланишмоқда.

М. ЗАЛЬЦБЕРГ.

ДАСТЛАБКИ ҒАЛАБА

Маълумки, ўтган йили баскетбол бўйича мамлакат биринчилигининг биринчи лигасида қатнашган «Университет» командаси мавсумни биринчи ўринда якунлаб, олий лигага йўлланма олган эди. Ҳамшаҳарларимиз бу йилги мавсумни анча бўш бошлашди. Улар дастлабки икки учрашувни сафарда ўтказиб, мағлубиятга учрадилар.

Баскетболчиларимиз ўз майдонларида биринчи бўлиб Таллин шаҳрининг «Калев» командасини қабул қилишди. Бу команда 1961 йилдан буён олий лигада қатнашиб, бой тажриба тўплаган эди. Шу боисдан ҳам спортчиларимиз ва уларнинг тренерлари учрашувга жиддий тайёргарлик кўришди. Беллашув меҳмонларнинг ҳужуми билан бошланди. Улар биринчи бўлимни ғалаба билан якунлашга муваффақ бўлишди. Танаффус пайтида йўл қўйилган хатолар муҳокама қилинди.

Иккинчи бўлим ҳамшаҳарларимизнинг тўла устунлигида ўтди. Улар учрашувни 83:69 ҳисобида ғалаба билан якунлаб, ўз активларига икки очко ёзишга муваффақ бўлдилар.

СУРАТДА: майдонда «Университет» ва «Калев» баскетболчилари.

Р. Загратдинов фотоси.

ТУРФА ОЛАМ

Жолинус адашмапти

Ҳурматли редакция! Сафарбой деган бир танишимиз турп артиб ўтириб, чақмоқ дамли «олмос» пичоғини турп устида қолдириб кетибди. Ишини битириб келиб қараса, турпга тегиб турган пичоқнинг «ялл» тоши хираланиб қолибди, ҳатто бир оз емирилибди. Бунда қандай ҳол юз берганига тушунмадик. Айтинг-чи, бу қандай мўъжиза?

М. МУҲАММАДИЕВ,
деҳқон.

Маълумки, турп татимли масаллиқ ҳисобланади. У Ўрта Осиё халқларининг севимли табиат неъмати бўлиб келмоқда. Унинг қатор шифобахш хосиятларидан фойдаланиб, табиблар ўзларининг муолажа дастурларида қўллаб келишган. Буюк тарихчи ва адиб Плиний Старшийнинг берган маълумотларига қараганда, қадимий мисрликлар турпнинг шифобахш хислатларидан воқиф бўлиб, ҳатто уруғларидан мой олишга ҳам қодир бўлганлар. Шундан кўриниб турибдики, турпнинг маданийлаштирилганига минг йилларча бўлган. Табиби замон Дискаридус турпни иштаҳага барака бериши, таомнинг ҳазм бўлишида воситачилик қилиши тўғрисида маълумотлар қолдирган. Тиб илмининг бобокалони Жолинус турпни иштаҳа очувчи неъмат бўлиши билан бирга, буйракдаги тошга силсила бериши, яъни уни парчалаши ҳақида фикр айтган эди. Тиббиёт илмининг султони, ҳакими-ҳозиқ Абу Али ибн Сино турп билан асал аралашмаси ҳар хил жароҳат ва яраларга даво бўлишини айтган. Қайнатиб пиширилган турп сурункали йўталга даво бўлиши ҳам аниқланган.

Илмий манбаларда қайд қилинишича, турп таркибида гликозидлар, С витамини, кучли бактерицид хусусиятига эга бўлган лизоцим моддаси мавжуд. Шу модда туфайли турпнинг ўзига хос ҳид ва таъми бўлади.

Ҳаммамизга маълумки, илмий техника тараққиёти ўз навбатида қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари, шу жумладан табиат неъматларидан салмоқли ҳосил етиштиришга омилкор ҳисобланади. Кейинги вақтларда айрим дала шайдолари томонидан сабзавотларга босиб-босиб минерал ўғитлари бериш расм тусига кириб кетган. Илмий тадқиқотларимиз натижасида шу нарса аён бўлдики, турп таркибида ўта кўп миқдорда селитра салмоғи аниқланмоқда. Махсус анализларнинг кўрсатишига қараганда, ўша мақтовга сазовор турплар таркибида 270—350 миллиграмм фоиз селитра мавжуд. Медицина оламида шу нарса маълум бўлдики, селитранинг кўплаб миқдорда кишин организмига тушиб туриши қатор хавфли хасталикларни келтириб чиқариши мумкин. Биз мадҳ қилиб ўтган турп эса бераҳналиги билан қимматлидир. Жолинус ҳаким айтганидек, яхши турп буйракдаги тошни майдалаб юборади, зеро Сафарбойнинг пичоғидаги тошга ҳам у шу хосияти билан таъсир этгани сир эмас.

М. НАБИЕВ,
Ўзбекистон ССР Санитария, гигиена ва касб касалликлари илмий-тадқиқот институтининг катта илмий ходими, химия фанлари кандидати.

Редактор
С. М. ҚАРОМАТОВ.

РЕКЛАМА * РЕКЛАМА * РЕКЛАМА * РЕКЛАМА

ТОШКЕНТ ШАҲАР КИНОФИЛЬМЛАР ПРОКАТИ КОНТОРАСИ

ШАҲАР ЭКРАНЛАРИГА

«ЖИНОЯТ ҚИДИРУВ БЎЛИМИНИНГ АХБОРОТИ»

НОМЛИ РАНГЛИ ЯНГИ КЕНГ ЭКРАНЛИ БАДИИЙ ФИЛЬМНИ ЧИҚАРДИ

Сценарий автори — Эдуард ХРУЦКИЙ.

Постановкачи-режиссёр— Валерий МИХАЙЛОВСКИЙ.

Ролларда: Леонид НЕВЕДОМСКИЙ, Александр ХОЧИНСКИЙ, Виктор СЕРГАЧЕВ, Владимир КЕННИГСОН.

Қотилликлар. Пистирмалар. Кувиш. Отишма ва шафқатсиз олишувлар. Сирли жумбоқлар, янглиш, шубҳалар ва ниҳоят, жиноятчининг қонуний жазога тортилиши. Булар ҳаммаси — детектив саргузашт фильмларнинг доимий атрибутларидир. Бу деталлар ҳеч қачон детектив ишқибозларининг жонига тегмайди.

М. Горький номли киностудиянинг «Жиноят қидирув бўлимининг ахбороти» номли янги фильмида сирли қотилликлар ҳам, қувиш ҳам, пистирмалар ҳам ва машаққатлар эвазига келган адолат тантанаси ҳам ўз ўрнини топган. Ҳатто картина қаҳрамонлари— чекист Данилов ва унинг ёрдамчилари чекига ҳаддан ташқари кўп хавф-хатар ва саргузашт юкланган дейиш мумкин.

Ўзингиз ўйлаб кўринг: тўрт киши ҳалок бўладиган ва уч миллион сўмлик қимматбаҳо буюмлар ўғирланадиган ҳамда бутун бир районни ларзага солаётган банда иштирокидаги қуролли ўғирлик.

Буларнинг ҳаммаси Данилов группаси текшираётган бир жиноий иш доирасига қамраб олинган. Хавф-хатар ва жиноятларнинг бундай қуюқлаштириб берилиши автор фантазиясининг натижаси эмас, балки тарихга айланган ҳақиқатнинг ўзидир.

«Фильм устида ишлаш жараёнида,— дейди постановкачи-режиссёр Валерий Михайловский,— жиноят қидирув ходимларини романтиклаштиришдан иложи борича сақландик. Иван Данилов, Сергей Белов, Степан Полесовлар — супермен ҳам, якка қаҳрамон ҳам эмас. Улар бир-бирига суянган ҳолда, узвий ҳамкорликда ва айни пайтда совет кишиларининг қўллаб-қувватлашини ҳис қилган ҳолда иш олиб борадилар.

Шундай қилиб, Данилов қўлида ишнинг ечимига олиб борувчи барча ҳалқалар тўпланган.

Бу ишнинг қандай хотималанишини «Жиноят қидирув бўлимининг ахбороти» фильмини кўриб, билишимиз мумкин.

М. ГОРЬКИЙ НОМЛИ КИНОСТУДИЯ МАҲСУЛОТИ.

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитети

40-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

қўшимча

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқиш муддати 1—3 йил,

БИЛИМ ЮРТИ ҚУЙИДАГИ КАСБЛАР БЎЙИЧА МАЛАКАЛИ ИШЧИЛАР ТАЙЁРЛАЙДИ: **қурилиш машиналарини тузатувчи-слесарлар, минорали кран машинистлари, экскаватор машинистлари, қурилиш дурадгорлари, автослесарлар, бетон конструкцияларининг пардозловчилари.**

БИЛИМ ЮРТИГА 8—10 СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТЛИ ЙИГИТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Билим юртига қабул қилинганлар 30 сўмдан (экскаватор машинистлари ва минорали кран машинистларига 75 сўмдан) **стипендия ҳамда ишлаб чиқариш практикаси даврида маошнинг 50 проценти билан таъминланадилар.**

ЎҚИШ МУДДАТИ УЗЛУКСИЗ МЕҲНАТ СТАЖИГА ҚЎШИЛАДИ.

Ўқиш ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Билим юртини аъло баҳолар билан тугатган ўқувчиларга ўрта махсус ва олий ўқув юртларида ўқиш учун йўлланма берилади.

Билим юрти қошида вокал-чолғу, халқ чолғу ансамбллари, турли спорт секциялари, фото ва техника ижоди тўгараклари мунтазам ишлаб туради.

Билим юртига кириш учун қуйидаги ҳужжатлар топширилиши керак: билим юрти директори номига ариза, паспорт (туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома), маълумоти ҳақидаги ҳужжат, турар жойидан справка, соғлиғи ҳақида справка, 3х4 см. ҳажмидаги 6 дона фотосурат.

ҲУЖЖАТЛАР ҲАР КУНИ (дам олиш кунидан ташқари) СОАТ 9.00 ДАН 17.00 ГАЧА ҚУЙИДАГИ АДРЕСДА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ. Тошкент шаҳри, «Троллейная» кўчаси, 46-уй («Горький» метро станциясидан 4-автобуснинг «Котельная» бекатигача).

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитети
Вьетнам Социалистик Республикасининг «Дўстлик» орденли
57-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1980—81 ўқув йили учун
қуйидаги ихтисосликлар бўйича
ҚЎШИМЧА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

саноат ускуналари ремонти бўйича слесарь, саноат электр ускуналари ремонти бўйича электромонтёрлар. Ўқиш муддати — 1 йил.

10-синфни тамомлаган йигит ва қизлар қабул қилинадилар.

Ўқувчилар ўқиш даврида бепул кўчалик ва ишга кийиладиган кийим-кечаклар ва 3 маҳал иссиқ овқат билан, бошқа шаҳарлардан келганлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Билим юртини имтиёзли тамомлаганлар олий ўқув юртига юбориладилар.

Ўқиш даври меҳнат стажига қўшилади.

Билим юртида спорт секциялари ва бадиий ҳаваскорлик тўгараги ишлаб турибди. Ёзги дам олиш базаси бор.

Кириш учун қуйидаги ҳужжатлар керак: ариза, маълумоти тўғрисида шаҳодатнома, паспорт, соғлиғи тўғрисида, турар жойидан, ота-онасининг иш жойидан справкалар, 6 та фотосурат (3х4 см. ҳажмда).

Адрес: Тошкент шаҳри—164, Высоковольт массиви, 3-сектор (4-автобуснинг «7-поликлиника» бекати, 19-автобуснинг «Вторчермет» бекати, 13, 22-трамвайлар, 18-троллейбуснинг «Маиший хизмат уйи» бекати, 17-троллейбуснинг «Кабель заводи» бекати).

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА— 22/Х да **Келинлар қўзғолони**, 23/Х да **Абу Али ибн Сино**, 24/Х да **Олтин девор.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА—22/Х да **Дилафрузга тўрт ошиқ**, 23/Х да **Ужарлар**, 24/Х да **Тўйдан олдин томоша.**

ЦИРК

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Москва цирки артистларининг хайрлашув гастроллари (19.30).

КИНО

22 ОКТЯБРДА

ҲУЖЖАТЛИ ФИЛЬМЛАР:

«ИЛМИЙ-ТЕХНИКА РЕВОЛЮЦИЯСИ ДАВРИДА ЕНГИНЛАР»— **Тошкент Советининг 50 йиллиги номли.**

«УФҚ № 20»— **Қозоғистон.**

«АСРЛАРГА ТЕНГ ЙИЛЛАР»— **Фестиваль.**

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«ПОЛИЦИЯ КОМИССАРИ АЙБЛАЙДИ», «РЕВАНШ»— **Санъат саройи** (катта зал, 19.00; кичик зал, 17, 19.45).

«КОСМОНАВТ БИЛАН ПАРВОЗ» —**Тошкент Советининг 50 йиллиги номли** (жуфт соатларда, телефон 78-47-25), **Қозоғистон** (жуфт соатларда, телефон 35-24-92), **Нукус** (тоқ соатларда, телефон 46-70-69).

«ГУГУРТ ИЗЛАБ»— **Қозоғистон** (тоқ соатларда), **Москва** (тоқ соатларда, телефон 33-05-01).

«РЕВАНШ» — **Искра** (16, 18, 19.45, телефон 39-14-59).

«ЖИНОЯТ ҚИДИРУВ БЎЛИМИНИНГ АХБОРОТИ» — **Ўзбекистон ССР 25 йиллиги номли** (тоқ соатларда, телефон 53-65-87), **ВЛКСМ 30 йиллиги номли** (жуфт соатларда, телефон 33-44-52), **Восток** (жуфт соатларда, телефон 91-14-61), **Дружба** (жуфт ва тоқ соатларда, телефон 66-15-75).

23 ОКТЯБРДА

ҲУЖЖАТЛИ ФИЛЬМЛАР:

«ИЛМИЙ-ТЕХНИКА РЕВОЛЮЦИЯСИ ДАВРИДА ЕНГИНЛАР» — **Тошкент Советининг 50 йиллиги номли.**

«КЎПРИКЛАР»— **Москва.**

«УФҚ» № 20»— **Қозоғистон.**

«ПОРЛОҚ ЙЎЛДАН» — **Восток.**

«АСРЛАРГА ТЕНГ ЙИЛЛАР» — **Фестиваль.**

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«ПОЛИЦИЯ КОМИССАРИ АЙБЛАЙДИ», «РЕВАНШ»— **Санъат саройи** (катта зал, 11, 13.30, 16.10, 19.00; кичик зал, 12, 14.30, 17, 19.45).

«КОСМОНАВТ БИЛАН ПАРВОЗ» — **Восток** (жуфт соатларда, телефон 35-24-92).

«ГУГУРТ ИЗЛАБ» — **Қозоғистон** (тоқ соатларда), **Москва** (тоқ соатларда, телефон 33-05-01), **Чайка** (жуфт соатларда).

«ЖИНОЯТ ҚИДИРУВ БЎЛИМИНИНГ АХБОРОТИ» — **Ўзбекистон ССР 25 йиллиги номли** (тоқ соатларда, телефон 53-65-87), **ВЛКСМ 30 йиллиги номли** (жуфт соатларда, телефон 33-44-52), **Дружба** (жуфт ва тоқ соатларда, телефон 66-15-75), **Нукус** (тоқ соатларда, телефон 46-70-69).

ЮТУҚЛИ ОМОНАТЛАР ОМОНАТ КАССАЛАРИГА

1980 йил 8 октябрда Бухоро шаҳрида ўтказилган 76-ютуқлар тиражининг

РАСМИЙ ЖАДВАЛИ

Ўзбекистон ССРдаги ҳамма омонат кассаларида сақланган ютуқли омонатлар бўйича қуйидаги счёт номерларига ютуқлар чиқди:

Счёт номерлари	Ютуқ миқдори ўртача омонат суммасига процент ҳисобида	Счёт номерлари	Ютуқ миқдори ўртача омонат суммасига процент ҳисобида
А-33	25	А-555	25
А-49	25	А-580	25
А-94	25	А-607	50
А-132	25	А-644	25
А-174	25	А-695	25
А-227	25	А-728	100
А-278	25	А-782	25
А-301	50	А-817	25
А-333	200	А-871	25
А-390	25	А-898	25
А-423	25	А-928	25
А-447	25	А-982	25
А-490	100		

Счётларнинг сони 1000 дан ошган омонат кассаларида биринчи мингда қайси номерлар ютган бўлса, қолган мингларда ҳам шу номерлар ютгандир. Масалан: счёт № А-33, А-1033, А-2033 ва бошқалар, А-132, А-1132, А-2132 ва бошқалар.

Тираж комиссиясининг раиси — халқ депутатлари Бухоро шаҳар Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари М. С. Муҳамедова.

Тираж комиссиясининг масъул секретари Г. А. Харрасов.

Корхоналар, муассасалар, колхозлар, совхозлар, министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари ва касаба союз ташкилотлари

ДИҚҚАТИГА!

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ НАШРИЁТИ

Ҳар бир донасининг баҳоси 12 тийиндан 35 тийингача бўлган турли хил рангдаги

ФАХРИЙ ЁРЛИҚ БЛАНКАЛАРИНИ

пул ўтказиш йўли билан

СОТАДИ

Справкалар олиш учун телефонлар: 33-58-72, 33-69-86, 33-37-86.

ҚАРТОГРАФ-ГРАВЁРЛАР ВА ЧИЗМАЧИ-КАРТОГРАФЛАР ТАЙЁРЛАЙДИГАН

10 ОЙЛИК КУРСЛАРГА ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛИНАДИ

Тошкент шаҳрида доимий пропискада турувчи, 8—10-синф ҳажмида маълумотли қизлар қабул қилинади.

КИТОБСЕВАРЛАР ДИҚҚАТИГА!

«ТАШКНИГА» ШАҲАР КИТОБ САВДОСИНИНГ

1, 2, 4, 5, 11, 16, 18, 19, 23, 24-магазинлари савдосига топширилган макулатура эвазига берилган абонементлар бўйича И. Ефремовнинг «ТАИС АФИНСКАЯ» КИТОБИ ЧИҚАРИЛДИ

ТЕЛЕВИЗОР ЭКРАНИДА

ЧОРШАНБА — 22 ОКТЯБРЬ

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

18.05 «Горнчилар, қаердасиз!». 18.40 Концерт. 19.05 «Ҳамма нарсани билишни истайман!». Киножурнал. 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 «Қишлоқ: ишлар ва муаммолар». 20.10 «Мравинский ҳақида мулоҳазалар». Телевизион ҳужжатли фильм. 21.30 «Время». 22.15 Футбол бўйича Европа чемпионларининг кубоги. «Спартак» — «Эсбьерг» (Дания). В. И. Ленин номли Марказий стадиондан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида (22.45) — «Дунё воқеалари».

Марказий телевидениенинг тўртинчи программаси

22.00 «Хатларингиз асосида». Ўқитувчилар учун музикали программа. 22.25 «Астрахань». Телевизион ҳужжатли фильм. 23.00 «Тунингиз ҳайрли бўлсин, кичкинтойлар». 23.15 «Халқаро панорама». 24.00 М. Мусоргский. «Кўргазмадаги расмлар». 00.40 «Оддий ой». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 3-серия. 01.45 Москва кўрсатувларининг охири.

Ўзбекистон телевидениесининг программаси

I

11.25 Кўрсатувлар программаси. 11.30 «Товуш тўлқинлари». Физикадан ўқув кўрсатуви. 12.00 Болалар учун фильм. «Капитан». 12.30 «Товуш тўлқинлари». Физикадан ўқув кўрсатуви (рус.). 13.00 «Шеърият дафтаридан». З. Обидов. 13.20 Фарғона область Қувасой шаҳар Маданият уйи болалар бадиий ҳаваскорлик коллективининг концерти (такрорий). 18.15 Кўрсатувлар программаси. 18.20 «Оҳ, дам олдик...». Болалар учун мультфильм. 18.30 «Ўсмир ва қонун». 19.00 Олий лига командалари ўртасида баскетбол бўйича СССР чемпионати. «Университет» (Тошкент)— «Спартак» (Ленинград). 19.30 «Ахборот» (рус.). 19.45 «Ёзувчи ва замон». Асқад Мухтор. 20.30 «Ахборот». 20.50 Т. Жалилов номли Ўзбек Давлат халқ чолғу оркестрининг концерти. 21.30 Москва. «Время». 22.15 «Ракеталар учмаслиги керак». Бадиий фильм. 23.40 «Бугун оламда нима гап?». Халқаро аҳвол кундалиги. 23.55 Кўрсатувлар программаси.

23 ОКТЯБРЬ — ПАЙШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

9.00 «Время». 9.50 Эрталабки гимнастика. 10.15 «Горнчилар, қаердасиз!». 10.45 «Киносаёҳатчилар клуби». 11.45 Монголия Халқ Республикаси Давлат қўшиқ ва рақс ансамбли ижро этади. 12.30 Янгиликлар. 15.00 Янгиликлар. 15.20 Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг халқаро кунига «Келажак сайёралари». Ҳужжатли фильм. (СССР ва Болгария). 16.00 «Революция плакати». 16.30 «Нурли овоз». Фильм-концерт. 17.35 «Орлёнок» телестудияси ёш мухбирларининг Ленин ва СССР Давлат мукофоти лауреати СССР Фанлар академиясининг академиги Л. М. Бреховских билан учрашуви.

18.30 «Миллионлар ленинча университети». 19.00 «Қувноқ ноталар». 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 «Жасорат». 20.00 Концерт. 20.25 «Ўзингга буюр». Телевизион бадиий фильм премьераси. 1-серия. 21.30 «Время». 22.15 Хоккей бўйича СССР чемпионати. «Динамо» (М.) — «Спартак» (М.). В. И. Ленин номли Марказий стадионнинг Спорт саройидан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида (22.35)— «Дунё воқеалари».

4 бет ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

«ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ», «ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» — орган Ташкентского обкома КП Узбекистана и Ташгорсовета.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент—ГСП, Ленин кўчаси, 41. ТЕЛЕФОНЛАР: секретариат—33-57-02, бўлимлар: партия турмуши—32-53-66; саноат 32-53-83; қурилиш—32-58-85; шаҳар хўжалиги—32-57-83; совет қурилиши ва ҳуқуқ—32-54-19; фан, мактаб ва олий ўқув юртлари—32-56-82; адабиёт ва санъат—32-56-81; ахборот—32-38-95; спорт ва ҳарбий-ватанпарварлик ишлари—32-58-85; хатлар—33-29-70; эълонлар бўлими—33-81-42; нашриёт диспетчери 32-78-94; ишхонага телефон станциясининг навбатчилари—33-90-50.

22 ОКТЯБРЬ, 1980 й. Р—16655. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64579. Нашр Б—2210.